

POREZ NA DOBIT PREMA NAČELU NASTANKA DOGAĐAJA

Čale, Anamaria

Graduate thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split / Sveučilište u Splitu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:228:831812>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-02**

Repository / Repozitorij:

[Repository of University Department of Professional Studies](#)

SVEUČILIŠTE U SPLITU

SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STRUČNE STUDIJE

Specijalistički diplomski stručni studij Računovodstvo i financije

ANAMARIA ČALE

ZAVRŠNI RAD

**POREZ NA DOBIT PREMA NAČELU NASTANKA
DOGAĐAJA**

Split, rujan 2023.

SVEUČILIŠTE U SPLITU

SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STRUČNE STUDIJE

Specijalistički diplomski stručni studij Računovodstvo i financije

Predmet: Financijsko izvještavanje

ZAVRŠNI RAD

Kandidat: Anamaria Čale

Naslov rada: Porez na dobit prema načelu nastanka događaja

Mentor: mr.sc. Ivica Bašić dipl.oec.

Split, rujan 2023.

SADRŽAJ

SAŽETAK

SUMMARY

1. UVOD	1
2. ZAKONSKO ODREĐENJE POREZA NA DOBIT	2
2.1. Razvoj poreza na dobit	2
2.2. Zakonsko određenje poreza na dobit u Hrvatskoj	4
2.2.1. Zakonski okvir	5
2.2.2. Zakonsko određenje poreznog obveznika	7
2.2.3. Dokumentacija	9
3. TEMELJNI ELEMENTI U IZRADI GODIŠNJE PRIJAVE POREZA NA DOBIT	11
3.1. Porezni obveznik	11
3.1.1. Razdoblje utvrđivanja poreza na dobit	15
3.2. Porezna olakšica	17
3.3. Porezna osnovica	17
3.4. Porezna stopa	19
3.5. Porez po odbitku	20
4. GODIŠNJA PRIJAVA POREZA NA DOBIT PREMA NAČELU NASTANKA DOGAĐAJA IZ POSLOVNE PRAKSE	22
4.1. Utvrđivanje porezne osnovice i porezne obveze	26
4.2. Povećanje dobiti/smanjenje gubitka	26
4.3. Smanjenje dobiti/povećanje gubitka	37
4.4. Porezna osnovica, porezni gubitak i porezna obveza	41
4.5. Porezne olakšice, oslobođenja i poticaji	44
4.6. Porezna obveza nakon odbitka olakšica, oslobođenja i poticaja	45
6. ZAKLJUČAK	51
LITERATURA	53
POPIS SLIKA	55
POPIS TABLICA	55

SAŽETAK

Porez na dobit prema načelu nastanka događaja

Tema završnog rada je porez na dobit prema načelu nastanka događaja. Porez na dobit je oblik izravnog oporezivanja koji je reguliran Zakonom i Pravilnikom o porezu na dobit usklađenih sa Direktivama Europske unije. Kod primjene poreza na dobit su česte zakonodavne promjene. Računovodstvena dobit kao razlika prihoda i rashoda prije obračunavanja poreza na dobit se uvećava ili umanjuje prema odredbama Zakona o porezu na dobit iz čl. 5. st. 1. Za takvu poreznu osnovicu se podnosi Prijava poreza na dobit na Obrascu PD. Osim navedenih korekcija, svi porezni obveznici neovisno o izabranom načinu utvrđivanja poreza na dobit, na isti način primjenjuju odredbe Zakona o porezu na dobit. Prikazan je i praktični primjer obračuna poreza na dobit društva Felyma Jacht d.o.o. koje primjenjuje stopu od 10%.

Ključne riječi: računovodstvena dobit, obračun poreza na dobit, porezna osnovica, načelo nastanka događaja

SUMMARY

Income tax according to the principle of occurrence of events

The topic of the final paper is profit tax according to the principle of accrual of events. Profit tax is a form of direct taxation that is regulated by the Law and Ordinance on profit tax harmonized with the Directives of the European Union. There are frequent legislative changes in the application of profit tax. Accounting profit as the difference between income and expenses before calculating income tax is increased or decreased according to the provisions of the Law on Income Tax from Art. 5. paragraph 1. For such a tax base, a profit tax application is submitted on Form PD. Apart from the aforementioned corrections, all taxpayers, regardless of the chosen method of determining income tax, apply the provisions of the Income Tax Act in the same way. A practical example of calculating the profit tax of the company Felyma Jacht d.o.o. is also presented, which applies a rate of 10%.

Keywords: accounting profit, calculation of profit tax, tax base, principle of occurrence of events

1. UVOD

Porezni sustav je specifičan za svaku zemlju članicu Europske unije jer porezi čine 2/3 ukupnog državnog proračuna. U ovom radu je dan naglasak na porez na dobit u Republici Hrvatskoj s ciljem na analizu i izračun poreza na dobit prema načelu nastanka događaja s primjerom iz prakse. Svrha rada je utvrditi zakonsko određenje poreza na dobit, analizirati elemente u izradi godišnje porezne prijave te donijeti zaključak navedenog poreznog oblika primjerom iz prakse.

Kod poreza na dobit polazi se od načela plaćanja poreza isključivo prema ekonomskoj snazi poreznog obveznika. Ovaj sustav oporezivanja je podložan promjenama zbog dosad provedenih nebrojenih dopuna i izmjena Zakona o porezu na dobit. Također, ovaj sustav oporezivanja koristi i Opći porezni zakon, Pravilnik o porezu na dobit te ostale zakone i standarde financijskog izvještavanja.

Završni rad se sastoji od 5 poglavlja. U uvodu su navedeni predmet i cilj rada. Nakon toga definirano je zakonsko određenje poreza na dobit u Republici Hrvatskoj te su objašnjeni počeci razvoja poreza na dobit i definirana porezna načela. U trećem poglavlju je dan naglasak na porez na dobit i njegove temeljne elemente kod izrade godišnje prijave poreza na dobit poput poreznog obveznika, porezne stope i porezne osnovice. Četvrto poglavlje se odnosi na godišnju prijavu poreza na dobit prema načelu nastanka događaja sa primjerom iz poslovne prakse gdje su detaljno utvrđena povećanja odnosno smanjenja dobiti ili gubitka, izračun porezne osnovice te na kraju porezne obveze. U zaključnom dijelu se izražava osvrt na dani primjer poreza na dobit u Republici Hrvatskoj.

2. ZAKONSKO ODREĐENJE POREZA NA DOBIT

Porez je javni prihod države koji je ostvaren opterećenjem poreznih obveznika sa svrhom financiranja javnih potreba. Kod svakog poreznog sustava on predstavlja najveći javni prihod. Postoji više vrsta poreznih načela koji ekonomisti temelje na sličnim principima. Problematika se odnosi na to da je teško utvrditi ekonomsku snagu poreznog obveznika, radi li se o progresivnom ili proporcionalnom oporezivanju, plaćanje poreza kada je to najpovoljnije za poreznog obveznika, kakva je gospodarska slika i porezni sustav države i sl.

2.1. Razvoj poreza na dobit

Od kada je započet zajednički život ljudi i njihova međusobna davanja počinju korijeni poreza.. U starom vijeku porezi su se ubirali u naturi te su bili najvažniji državni prihodi nužni za ratovanje, održavanje dvora i građevne radove. Upravljanje приходима je bilo decentralizirano i povezano s religijom. Porezni sustav je bio razvijen u 4. i 5. stoljeću prije Krista gdje su se ubirala javna davanja prilikom vjerskih obreda i praznika gdje su robovi prisilno plaćali porez a bogati dobrovoljno što se smatralo čašću. Pojavom novca su se javna davanja počela smatrati bitnim čimbenikom. Financijske potrebe dovode do više poreznih oblika.

Ekonomске i političke prilike su novčano gospodarstvo Rima dovele do propasti te su ukinute privilegije koje su građani Rima imali kod plaćanja poreza te su svi postali porezni obveznici. Prvi porezni oblici su se uveli gdje je vladar bio vlasnik zemlje i teritorijalni gospodar te se prvi istakao porez na imovinu i potrošnju a nakon njih i ostali porezi. Porez na dobit se prvi put pojavio sredinom 19. stoljeća zbog pronalazaka novih strojeva i izvora energije. Pojedinci su mogli udruživanjem svojih kapitala investirati u nove pogone, dok drugi nisu bili financijski stabilni da bi to ostvarili vlastitim sredstvima. Od tada potječe i naziv *društvo kapitala*. U ovom razdoblju se stvarala i velika dobit, proizvodili su se jeftini i kvalitetni proizvodi te se isplaćivala dividenda kao zarada dioničarima.

U srednjem vijeku razlikujemo tri razvojna razdoblja poreza:

1. Rani srednji vijek – rani feudalizam – prevladavajući prirodni bogovi
2. Procvat feudalizma – naglasak na novčano gospodarstvo
3. Kasni srednji vijek – sve veća moć teritorijalnih gospodara, stvaranje i jačanje država

U srednjem vijeku na području Europe su postojali različiti porezi koji su se najviše plaćali Crkvi. Stvarale su se jače centralizirane države koje su se oslanjale na prihode od vlastite imovine vladara i od poreza na zemlju. Tada se prvi put javio i otpor prema porezu na potrošnju koji više opterećuje siromašne nego bogate.¹ Tek se krajem 19. i početkom 20. stoljeća daje veća pozornost u pravednosti oporezivanja te se pojavljuje porez na dohodak.

Porez na dobit se smatra proizvodom 20. stoljeća, kada je porez na dohodak postao neznatčan za rješavanje problema oporezivanja ostvarene dobiti društva kapitala.² Budući da su SAD prvi put uvele porez na dobit kao takav 1990. godine, porezni sustav na iskustvima razvijenih zapadnih zemalja treba ispunjavati pet zahtjeva:³

1. osigurati dovoljno sredstava za financiranje javnih potreba,
2. ravnomjerno i pravedno raspodijeliti porezne terete,
3. biti jednostavan, jeftin, pregledan i jasan,
4. sa što manjim izmjenama reagirati na promjene u fiskalnom i privrednom okruženju te
5. slijediti zapadne porezne sustave i voditi računa o integracijskim zahtjevima.

Teško je osigurati ovakav porezni sustav kojim će biti zadovoljni i porezni obveznici i država.

Razlozi uvođenja poreza na dobit prema Jelčić su:⁴

1. Porez na dobit kao dopunski porez – nadopunjuje porez na dohodak, onemogućuje izbjegavanje oporezivanja raspoređene i neraspoređene dobiti.
2. Porez na dobit kao samostalni porez – plaćanje poreza prema ekonomskoj i poreznoj snazi se ne odnosi na društva kapitala jer imaju ograničen broj dioničara koji nemaju značajan utjecaj.
3. Porez na dobit kao davanje – načelo ekvivalencije – promatra se kao pogodnost i prednost koje nudi država.

¹ Jelčić, B. (2001) *Javne financije*. Zagreb: RRIF plus, str. 35.

² Jelčić, B. (2011) *Porezi: opći dio*. Zagreb: Visoka poslovna škola Libertas, str. 149.

³ Ott, K., (1996). Hrvatska porezna reforma u kontekstu svjetskih poreznih reformi. *Financijska praksa*. str. 113-138..

⁴ Jelčić, B., 2011, op. cit., str. 152.

Najznačajniji porezni oblik 20. stoljeća je porez na dobit koji pripada izravnim (direktnim ili neposrednim) porezima kojima se direktno oporezuje dobit prema snazi poreznog obveznika. Poreznim opterećenjem se utvrđuje da svaka osoba koja plaća porez, ne smije svoje egzistencijalne potrebe dovesti u opasnost budući da se porez isključivo plaća prema ekonomskoj snazi poreznog obveznika poreza na dobit.

2.2. Zakonsko određenje poreza na dobit u Hrvatskoj

Od proglašenja Republike Hrvatske samostalnom, došlo je do značajnih promjena u sustavu oporezivanja uzrokovanih vanjskim i unutarnjim čimbenicima. Provođene su loše pretvorbe i privatizacije, porasla je umirovljenička populacija, porasla je zaduženost i nezaposlenost te velike porezne evazije i pripreme za Europsku uniju. 1990. godine je počeo preustroj poreznog sustava Hrvatske kada je izglasan Zakon o neposrednim porezima koji se nije mogao realizirati zbog neodgovarajućih uvjeta. Zbog toga se donio Zakon o izmjenama Zakona o neposrednim porezima koji se počeo primjenjivati od 01.01.1991. godine. Prema tom zakonu, porez na dobit se sastojao od osnovice kao razlika ukupnih prihoda i ukupnih rashoda u jednoj poslovnoj godini te su ga plaćale strane pravne i fizičke osobe po stopi od 17,5% a domaće fizičke i pravne osobe po stopi od 35%.⁵

Godine 1994. je prvi put u Republici Hrvatskoj porez na dobit reguliran posebnim zakonom, Zakonom o porezu na dobit. Osnovica je bila razlika između vlastitog kapitala uloženog na početku i na kraju razdoblja za koje se utvrđivao porez te je stopa poreza na dobit iznosila 25%. Osnovica poreza na dobit se umanjivala za iznos zaštitnih kamata (ukamaćivanje vlastitog kapitala zaštitnom kamatnom stopom- stopa rasta proizvođačkih cijena industrijskih proizvoda uvećanih za 3%). Svrha ove zaštitne kamatne stope je da bi se isključili prividni dobiti koji su rezultat rasta cijena te da se postigne neutralnost različitih investicija te da se postigne neutralnost različitih izvora financiranja.⁶

Od 01.01.1997. godine počeo se primjenjivati Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu te su povećane stope poreza sa 25% na 35%, a realna zaštitna kamata sa 3% na 5% koje su činile najznačajnije promjene kod oporezivanja dobiti. Novi Zakon o porezu na dobit se počeo primjenjivati od 01.01.2001. godine kojim se ukinula zaštitna kamatna stopa, stopa poreza na dobit se smanjila sa 35% na 20% te su se uvela nova porezna oslobođenja, olakšice i poticaji.

⁵ Jelčić, B. i Bejaković, P. (2012) *Razvoj i perspektive oporezivanja u Hrvatskoj*. Zagreb: HAZU, str. 131.

⁶ Jelčić, Ba. i Jelčić, Bo. (1998) *Porezni sustav i porezna politika*. Zagreb: Informator, str. 219.

Uvedene su i promjene kod utvrđivanja porezne osnovice te su ukinute neke odredbe poreznih obveznika na dobit da moraju umjesto poreza na dohodak plaćati porez na dobit pod određenim uvjetima. Od 01.01.2005. godine se primjenjuje novi Zakon o porezu na dobit donesen zbog pojednostavljenja i uklanjanja slabosti u sustavu oporezivanja sa dobiti. Od 01.01.2017. godine izmjenom Zakona o porezu na dobit, snižava se stopa sa 20% na 18%. Tu je riječ o nominalnoj stopi, a efektivna stopa je za većinu poreznih obveznika niža zbog primjene olakšica. Uvela se i snižena stopa od 12% kojom se oporezuje dobit obveznika čiji prihod ne prelazi 398.406,38 eura (3.000.000,00 kn).

Najnovija izmjena jest da se poreznim obveznicima koji u razdoblju od 01.01.2021. godine ostvare prihode do 996.015,94 eura (7,5 milijuna kuna) smanjuje porezna stopa sa 12% na 10%. Ovo smanjenje se odnosi i na sve neprofitne organizacije koje plaćaju porez na dobit paušalno. Primjenjuje se prvi put za dobit koja je ostvarena u 2021. godini. Također se smanjila i stopa poreza po odbitku kod isplate dividendi i udjela u dobiti sa 12% na 10% te stopa poreza po odbitku za nastupe inozemnih izvođača sa 15% na 10%.⁷

2.2.1. Zakonski okvir

Načelo koje zahtijeva priznavanje prihoda i rashoda onda kada je nastao poslovni događaj, a ne kada je novac isplaćen ili primljen jest općeprihvaćeno računovodstveno načelo. No, osnovno pravilo financijskih učinaka poslovnog događaja jest novčano načelo. Priznavanje financijskog učinka je određen: primitkom/izdatkom novca i novčanih ekvivalenata po prethodno nastalom poslovnom događaju ili kada je nastali poslovni događaj prethodio primitku/izdatku novca i novčanih ekvivalenata. Ovakvi financijski učinci se priznaju tek onda kada je novac isplaćen odnosno naplaćen. Porezni obveznik sam izabire način utvrđivanja porezne osnovice prema NN ako postupak oporezivanja primjenjuje prema naplaćenim naknadama. Porezni obveznici koji na vlastiti zahtjev primjenjuju novčano načelo obvezni su to nastaviti i u sljedeća tri porezna razdoblja. Ukoliko je nekom poreznom obvezniku istekla treća godina, može do 15. siječnja dostaviti „Izjavu o promjeni načina utvrđivanja porezne osnovice“ Poreznoj upravi te se vratiti u obračunsko načelo prema PD Obrascu.

⁷ Hrvatska obrtnička komora (2022). Promjene poreznih zakona u 2021. godini, <https://www.hok.hr/novosti-iz-hok/promjene-poreznih-zakona-u-2021-godini>, [05.10.2022.]

Međutim, za razliku od novčanog načela, financijski izvještaji koji se sastavljaju prema načelu nastanka događaja informiraju korisnike i o prošlim transakcijama (i primitak i izdatak novca) te i o obvezama koje će morati platiti u budućnosti te za imovinu za koju će primiti novac. Dvije temeljne pretpostavke su :

- nastanak događaja te
- neograničenost vremena poslovanja.

Prema načelu nastanka događaja učinci transakcija se priznaju kada nastaju a ne kada se isplati/primi novac kao kod poslovanja nekih obrtnika. Bilježe se u računovodstvenim evidencijama te se uključuju u financijske izvještaje za razdoblja na koja se odnose. Dakle, svi financijski izvještaji se sastavljaju prema načelu nastanka događaja osim Izvještaja o novčanom toku. Imovina, prihodi/rashodi, kapital, obveze, dobit/gubitak se evidentiraju u financijskim izvještajima u razdobljima na koje se odnose a ne kada su plaćeni ili naplaćeni kao što je slučaj u novčanom načelu. Subjekt je dužan svoje financijske izvještaje, izuzev informacija o novčanim tokovima, sastavljati po računovodstvenoj osnovi nastanka događaja.⁸

Tablica 1. Zakonski okvir kod prijave poreza na dobit

1. Zakon o porezu na dobit	Nar. nov. br. 177/04., 90/05., 57/06., 148/08., 80/10., 22/12., 148/13., 143/14., 50/16., 415/16., 106/18., 121/19., 32/20. i 138/20.
2. Pravilnik o porezu na dobit	Nar. nov. br. 95/05., 133/07., 156/08., 146/09., 123/10., 137/11., 61/12., 146/12., 160/13., 137/15., 1/17., 2/16., 1/19., 1/20., 59/20. i 1/21.
3. Opći porezni zakon	Nar. nov. br. 115/16., 106/18., 121/19., 32/20. i 42/20.
4. Pravilnik o provedbi Općeg poreznog zakona	Nar. nov. br. 45/19., 35/20., 43/20., 50/20., 70/12., 103/20., 114/20., 144/20., 2/21., 26/21., 43/21. i 106/21.
5. Zakon o PDV-u	Nar. nov. br. 73/13., 99/13.- Rješenje Ustavnog suda RH. 148/13., 143/14., 115/16., 106/16., 121/19. i 138/20.
6. Zakon o računovodstvu	Nar. nov. br. 78/15. i 47/20.
7. Zakon o porezu na dohodak	Nar. nov. br. 115/16., 106/18., 121/19., 32/20. i 138/20.
8. HSFI	Nar. nov. br. 86/15., 105/20. i 9/21.
9. Pravilnik o PDV-u	Nar. nov. br. 79/13., 85/13., 160/13., 35/14., 130/15., 1/17., 41/17., 128/17., 1/19., 1/20. i 73/21.
10. Zakon o državnim potporama	Nar. nov. br. 47/14. i 69/17.
11. Zakon o trgovačkim društvima	Nar. nov. br. 111/93. – 40/19.

Izvor: Izrada autora

⁸ MRS 1, Narodne novine br.136/09, 8/10, 65/10 i 58/11, t. 27 i 28.

Prije podnošenja prijave poreza na dobit, porezni obveznici moraju uskladiti poreznu evidenciju o poreznom zaduženju i svim uplaćenim porezima, te riješiti razlike koje se javljaju kao manje plaćen ili pretplaćen porez.

Prijava poreza na dobit podnosi se na PD obrascu od 01. siječnja prethodne godine ili tijekom te prethodne godine do 31.12. te iste godine. Stopa porezne obveze koju su u navedenom poreznom razdoblju ostvarili ukupne prihode od **996.015,94 eura** iznosi **10%**. Porezni obveznici čiji je ukupni prihod veći od **996.015,94 eura** primjenjuju stopu od **18%**.

Ukoliko su primljene potpore u slučaju posebnih okolnosti, one ne utječu na prag prihoda kao granična svota za primjenu jedne od stopa. Obveznici poreza na dobit koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod veći od 996.015,94 eura vlastitom odlukom mogu utvrditi da će osnovicu poreza na dobit računati po novčanom načelu ali u skladu s čl. 5., st.7. Zakona o porezu na dobit te sastaviti PD-NN obrazac. Tada moraju do 15.01. dostaviti Poreznoj upravi Izjavu o promjeni načina utvrđivanja porezne osnovice. S time moraju i PDV obračunati prema naplaćenim naknadama. No i u obrnutom slučaju, ako se predomisle moraju Poreznoj upravi dostaviti Izjavu o odustajanju od utvrđivanja porezne osnovice prema novčanom načelu sve do prijave poreza na dobit, te sastaviti Poreznoj upravi PD obrazac.

2.2.2. Zakonsko određenje poreznog obveznika

Poreznim obveznikom poreza na dobit u RH se prema Zakonu o porezu na dobit smatraju:⁹

1. trgovačko društvo i druga pravna i fizička osoba rezident Republike Hrvatske koja gospodarsku djelatnost obavlja samostalno, trajno i radi ostvarivanja dobiti, dohotka ili prihoda ili drugih gospodarskih procjenjivih koristi,
2. tuzemna poslovna jedinica inozemnog poduzetnika,
3. fizička osoba koja utvrđuje dohodak na način propisan za samostalne djelatnosti prema propisima o oporezivanju dohotka ili koja počinje obavljati takvu samostalnu djelatnost ako izjavi da će plaćati porez na dobit umjesto poreza na dohodak
4. fizička osoba iz stavka 3. ovoga članka obveznik je plaćanja poreza na dobit ako u prethodnom poreznom razdoblju ostvari ukupni primitak veći od 996.015,94 eura,

⁹ Zakon o porezu na dobit – redakcijski pročišćeni tekst, Narodne novine br. 177/04, 90/05, 57/06, 148/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 415/16, 106/18, 121/19, 32/20 i 138/20, čl. 2.

5. tijela državne uprave, tijela područne (regionalne) samouprave, tijela lokalne samouprave i Hrvatska narodna banka nisu obveznici poreza na dobit, osim ako ovim Zakonom nije drukčije određeno,
6. državne ustanove, ustanove jedinica područne (regionalne) samouprave, ustanove jedinica lokalne samouprave, državni zavodi, vjerske zajednice, političke stranke, sindikati, komore, udruge, umjetničke udruge, dobrovoljna vatrogasna društva, 16 zajednice tehničke kulture, turističke zajednice, sportski klubovi, sportska društva i savezi, zaklade i fundacije nisu obveznici poreza na dobit,
7. osobe navedene u stavku 5. i stavku 6. ovoga članka, koje u skladu s posebnim propisima obavljaju određenu gospodarsku djelatnost čije bi neoporezivanje dovelo do stjecanja neopravdanih povlastica na tržištu, dužne su u roku od osam dana od dana početka obavljanja te djelatnosti upisati se u registar poreznih obveznika koji vodi Porezna uprava radi utvrđivanja obveza poreza na dobit po osnovi obavljanja određene gospodarske djelatnosti. Ako se ne upišu u navedeni registar, Porezna uprava će na vlastitu inicijativu ili na prijedlog drugih poreznih obveznika ili druge zainteresirane osobe, rješenjem utvrditi da su te osobe obveznici poreza na dobit za tu djelatnost.
8. investicijski fondovi bez pravne osobnosti koji su osnovani i posluju u skladu sa zakonom po kojem su osnovani nisu obveznici poreza na dobit te
9. svaki onaj poduzetnik ili njegov pravni slijednik koji ne potpada pod odredbe stavka od 1. do 8. ovoga članka, a koji nije obveznik poreza na dohodak prema propisima o oporezivanju dohotka i čija se dobit ne oporezuje drugdje.

Obveznik poreza na dobit koji primjenjuje obračunsko načelo odnosno načelo nastanka događaja, kod utvrđivanja obveze poreza na dobit može PDV obračunavati prema naplaćenim naknadama, ali ako se odlučio za novčano načelo kod utvrđivanja obveze poreza na dobit, tada je obvezan i PDV obračunati prema naplaćenim naknadama. Ukoliko je porezni obveznik primjenjivao novčano načelo, a u tekućoj godini ostvario prihod veći od 996.015,94 eura, osnovicu poreza na dobit mora utvrditi prema obračunskom načelu i sastaviti PD obrazac¹⁰. Porezni obveznici koji primjenjuju novčano načelo od 2018. godine mogu se u 2021. godini vratiti na obračunsko načelo jer su istekle 3 godine.¹¹

¹⁰ Zakon o porezu na dobit, čl.5., st.1.

¹¹ Ibid., st. 13.

Obveznici poreza na dobit koji obavljaju samostalnu djelatnost kao drugu djelatnost i dalje su obvezni samostalno utvrditi obvezu za doprinose za mirovinsko i zdravstveno osiguranje na obrascu PD-DOP. Poduzetnici koji su evidentirali poslovne događaje u vezi sa povezanim osobama dužni su sastaviti Izvješće o poslovnim događajima s povezanim osobama na obrascu PD-IPO.

2.2.3. Dokumentacija

Uz prijavu poreza na dobit na PD obrascu, prema potrebi se dostavljaju:¹²

1. Bilanca, RDG
2. Pregled podataka za plovila, zrakoplove, apartmane i kuće za odmor
3. Obračun za svote korištenih državnih potpora, poreznih olakšica, oslobođenja i poticaja
4. Izvješće o korištenju poticajnih mjera o izvršenju investicijskog projekta, prihvatljivim troškovima te očuvanju predmetne investicije otvorenih radnih mjesta te kopiju potvrde o statusu korisnika potpore
5. Izjava o načinu korištenja više plaćenog poreza na dobit
6. Konačni obračun turističke članarine (TZ obrazac- pogledati u primjeru)
7. Posebna evidencija o svoti amortizacije i vrijednosnog usklađenja
8. Rješenje o upisu statusne promjene u trgovački registar te Ugovor o statusnoj promjeni
9. Fizičke osobe obrtnici koji su postali porezni obveznici poreza na dobit u 2021. godini dostavljaju bilancu na dan 01.01.2021.
10. Dokaz o plaćenom porezu u inozemstvu i obračune koji su dostavljeni inozemnim poreznim vlastima
11. Izvješće o poslovnim događajima sa povezanim osobama (PD-IPO)
12. Izvješće o obvezi doprinosa po osnovi obavljanja druge djelatnosti (PD-DOP)
13. Izvješće o dobiti kontroliranog inozemnog društva (PD-KID)
14. Pisano obrazloženje o načinu utvrđivanja i postupanja s prekoračenim troškovima zaduživanja

¹² PU Ministarstvo financija (2015). Porez na dobit, https://www.porezna-uprava.hr/HR_publikacije/Lists/mislenje33/Display.aspx?id=19197, [01.09.2022.]

15. Podaci o izlaznom oporezivanju
16. Podaci o tome koje su transakcije s povezanim osobama izazvale hibridnu neusklađenost i tako povećale poreznu osnovicu
17. Pregled plaćenog poreza po odbitku
18. Uz obrazac PD dostaviti i Bilancu i RDG moraju dostaviti obveznici poreza na dobit samo za dio svoje djelatnosti (sportska društva, turističke zajednice i sl.) Ovo se ne odnosi na neprofitne organizacije koje porez na dobit plaćaju u paušalnoj svoti. One podnose obrazac PD-PO.
19. Ostala dokumentacija na zahtjev PU
20. Posebna analitička evidencija za trgovačka društva koja porez plaćaju kao „porez po tonaži broda“.

3. TEMELJNI ELEMENTI U IZRADI GODIŠNJE PRIJAVE POREZA NA DOBIT

Porez na dobit trgovačka društva plaćaju na razliku prihoda i rashoda. Definira se kao porez na neto dobit pravnih osoba koje se bave gospodarskom djelatnosti. Koristi poreza na dobit mogu osjetiti samo fizičke osobe a ne pravne, te se porez na dobit ne može razmatrati kao osnova za umanjenje/oduzimanje prava niti kao protu naknada za javna dobra.

Jelčić navodi slijedeća četiri elementa poreza na dobit:¹³

1. Porezni obveznik
2. Porezna olakšica
3. Porezna osnovica
4. Porezna stopa

3.1. Porezni obveznik

Obveznik poreza na dobit je svako trgovačko društvo i druga pravna i fizička osoba rezident Republike Hrvatske koja samostalno i trajno obavlja gospodarsku djelatnost zbog stjecanja dobiti, dohotka ili prihoda ili drugih gospodarskih procijenjenih koristi¹⁴. Obveznici poreza na dobit su i investicijski fondovi koji imaju status pravne osobe, štedionice, banke, osiguranja i sl. Rezidentom se smatraju pravne i fizičke osobe čije je sjedište upisano u sudski registar ili upisnik u RH ili kojima se mjesto stvarne uprave i nadzor poslovanja nalaze u RH, fizičke osobe s prebivalištem ili uobičajenim boravištem u RH čija je djelatnost upisana u registar. Nerezident je osoba koja ne ispunjava jedan od prethodno navedenih uvjeta ili je nerezident prema nekim posebnim zakonima ili ugovorima. Posebnu pozornost treba obratiti kod međunarodnih ugovora i izbjegavanju dvostrukog oporezivanja. Obveznici poreza na dobit koji nisu obavljali poduzetničku djelatnost tijekom 2021. godine, te nemaju evidentiran promet, ali su je obavljali u prethodnim godinama, obvezni su sastaviti i predati prijavu poreza na dobit sa svim priložima. PD obrazac se dostavlja nadležnoj Poreznoj upravi prema svom sjedištu, prebivalištu kada je riječ o fizičkim osobama obveznicima poreza na dobit.

¹³ Jelčić, B., 2001., op. cit., str. 263.

¹⁴ Zakon o porezu na dobit, op. cit., čl. 2., st.1.

Prijavu poreza na dobit elektroničkim putem obvezni su podnijeti svi srednji i veliki poduzetnici prema odredbama Zakon o računovodstvu te svi obveznici PDV-a¹⁵. Također se prijava može predati i osobno u ispostavi Porezne uprave ili ju poslati preporučeno. Najkasnije na dan podnošenja prijave poreza na dobit treba uplatiti razliku poreza na dobit utvrđenu prema prijavi. Porezni obveznik može ispraviti prijavu poreza na dobit ako je uočio da je ona koju je predao PU netočna ili nije potpuna te je zbog toga došlo do više/manje plaćenog poreza¹⁶. Ispravak se može obaviti najkasnije u roku od 3 godine od isteka roka za podnošenja prijave. Ukoliko se iz opravdanih razloga porezna prijava preda nakon propisanog roka, treba kontaktirati PU te priložiti odgovarajuću dokumentaciju o prihvaćanju razloga kašnjenja (npr. zbog bolesti). Taj dokaz mora biti odobren od voditelja ispostave PU.

Obveznik poreza na dobit je i tuzemna poslovna jedinica inozemnog poduzetnika odnosno nerezidenta koja se utvrđuje prema Općem poreznom zakonu¹⁷. Njegovom stalnom poslovnom jedinicom se smatra stalno mjesto poslovanja putem kojega obavlja djelatnost (radionica, ured, tvornica, gradilište i sl.)¹⁸ Također se oporezuje i dobit koju nerezident poduzetnik ostvari od nekretnina uključujući dobit od poljoprivrede ili šumarstva, a nalaze se na području Republike Hrvatske¹⁹. Inozemni poduzetnik koji počinje obavljati djelatnost u RH dužan je u roku 8 dana od dana početka obavljanja djelatnosti, javiti se u PU radi utvrđivanja poreznih obveza na temelju opisa planiranih aktivnosti te dodjele OIB-a. (uzeti u obzir izbjegavanje dvostrukog oporezivanja međunarodnim ugovorom)²⁰

Porezna osnovica tuzemnih poslovnih jedinica nerezidenata je dobit utvrđena prema Zakonu o porezu na dobit koji se može pripisati poslovnoj jedinici u RH. Pri utvrđivanju dobiti poslovne jedinice priznaju se rashodi nastali za potrebe stalne poslovne jedinice, uključujući opće upravne i administrativne rashode, bilo da su nastali u RH ili u inozemstvu.²¹

¹⁵ Opći porezni zakon – redakcijski pročišćeni tekst, Narodne novine br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20 i 42/20, čl. 74., st.6.

¹⁶ Ibid., čl. 76.

¹⁷ Zakon o porezu na dobit, op. cit., čl.2, st.2 i čl. 4.

¹⁸ Opći porezni zakon, op. cit., čl. 45., st.2, 3 i 4.

¹⁹ Ibid., st.5.

²⁰ Pravilnik o porezu na dobit, Narodne novine br. 95/05, 133/07, 156/08, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 146/12, 160/13, 137/15, 1/17, 2/16, 1/19, 1/20, 59/20 i 1/21, čl. 7.

²¹ Zakon o porezu na dobit, op. cit., čl. 15.

Obveznik poreza na dobit je i zastupnik koji u RH djeluje u ime inozemnog poduzetnika te pri tom sklapa ugovore u ime poduzetnika nerezidenta, za prijenos vlasništva/dodjeljivanja prava, te za pružanje usluga od nerezidenta²². Iznimke su navedene u čl. 45. st.6. Općeg poreznog zakona. Podružnice čiji su osnivači inozemna trgovačka društva i trgovci pojedinci trebaju biti upisani u sudski registar.

Prijavu poreza na dobit podnosi poduzetnik – fizička osoba koja obavlja samostalnu djelatnost (obrtnik, osoba koja obavlja slobodna zanimanja, poljoprivrednik koji vodi poslovne knjige...) ako je u sustav poreza na dobit došao:²³

- Dobrovoljno i ima rješenje PU da je obveznik poreza na dobit (vlastita pisana izjava)
- Po sili zakona ako je u prethodnom poreznom razdoblju ostvario ukupni primitak veći od 996.015,94 eura. Ovo se odnosi i na fizičke osobe koje obavljaju zajedničku djelatnost neovisno o broju supoduzetnika.

Ukoliko je po sili zakona, fizička osoba mora pisano izvjestiti nadležnu ispostavu PU do kraja tekuće godine, ali najkasnije do 15 dana po isteku kalendarske godine.

Neovisno da li je fizička osoba ušla u sustav poreza na dobit dobrovoljno ili po sili zakona, obvezna je ostati u sustavu sljedeće 3 godine. Ukoliko postoje opravdani razlozi rok može biti i kraći.²⁴

Društva koja su otvorila **stečajni postupak** u 2020. godini i ranije, a stečaj još uvijek nije završen, prijavu poreza na dobit za 2021. godinu podnose za razdoblje od 01.01.-31.12. 2021. Podnose dvije porezne prijave: od 01.01. do dana koji prethodi otvaranju stečaja, te od dana otvaranja stečaja do 31.12. Obveznik poreza na dobit je i stečajna masa koja je upisana u sudski registar.²⁵

Društva u likvidaciji podnose prijavu poreza na dobit za cijelo razdoblje likvidacije. Podnose prijavu poreza na dobit za 2021. godinu samo ako je u 2021. godini završen postupak likvidacije. Ukoliko postupak likvidacije nije završio do 31.12.2021., ne podnosi prijavu poreza na dobit. Obveznik poreza na dobit je i likvidacijska masa utvrđena prema Zakonu o trgovačkim društvima²⁶.

²² Opći porezni zakon, op. cit., čl. 45., st.8.

²³ Zakon o porezu na dobit, op. cit., čl. 2, st.4.

²⁴ Ibid., čl. 29, st. 5. i 6.

²⁵ Pravilnik o porezu na dobit, op. cit., čl. 2. st.2.

²⁶ Ibid.

Ostali obveznici poreza na dobit (u posebnim slučajevima – turističke zajednice, sportski klubovi državni zavodi, vjerske zajednice i sl.) koje u skladu s posebnim propisima obavljaju određenu gospodarsku djelatnost čije bi neoporezivanje dovelo do stjecanja neopravdanih povlastica na tržištu, obvezni su u roku od 8 dana od početka obavljanja te djelatnosti upisati se u registar poreznih obveznika (PU) radi utvrđivanja porezne obveze²⁷. Neprofitne organizacije koje dijelom aktivnosti obavljaju i djelatnost po kojoj su obveznici plaćanja poreza na dobit imaju mogućnost odabira plaćanja poreza prema paušalnoj svoti ukoliko nisu ostvarili prihode veće od 996.015,94 eura te moraju PU predati Zahtjev.

Poreznu prijavu ne podnose:²⁸

- Tijela državne uprave, jedinice područne samouprave i lokalne samouprave,
- Državne ustanove, ustanove jedinica područne samouprave i lokalne samouprave,
- HNB,
- Državni zavodi,
- Vjerske zajednice,
- Političke stranke, sindikati, komore, udruge, zaklade i fundacije te
- Investicijski fondovi bez pravne osobnosti koji su osnovani i posluju u skladu sa zakonima prema kojem su osnovani pod uvjetom da ne obavljaju gospodarsku djelatnost čije bi neoporezivanje dovelo do stjecanja neopravdanih povlastica na tržištu.

Porezni obveznici koji su registrirani u trgovačkom registru te nakon toga nisu obavljali poduzetničku djelatnost i nemaju evidenciju prometa i poslovnih promjena u knjigama, nisu obvezni dostaviti prijavu poreza na dobit već samo Izjavu da od datuma registracije nisu obavljali poduzetničku djelatnost. Međutim, mogli bi iskazati porezni gubitak te ga prenositi sljedećih 5 godina i u budućim porezni razdobljima iskoristiti ga za umanjenje porezne osnovice.

²⁷ Zakon o porezu na dobit, op. cit., čl.2., st.7.

²⁸ Ibid.

3.1.1. Razdoblje utvrđivanja poreza na dobit

Porez na dobit se utvrđuje za porezno razdoblje koje je jedna kalendarska godina. Međutim, porez na dobit se može utvrditi i za dio poslovne godine ako je:²⁹

- Poduzetnik registriran tijekom poslovne godine
- Došlo do statusnih promjena
- Poduzetnik premještao sjedište ili upravljanje
- Otvoren postupak stečaja ili likvidacije
- Okončan postupak stečaja ili likvidacije
- Trgovačko društvo prestalo poslovati po skraćenom postupku bez likvidacije

Za novoosnovano društvo, porez na dobit se utvrđuje za razdoblje od datuma upisa u trgovački registar do kraja poslovne godine.³⁰ Ovo vrijedi i za društvo koje je premještalo sjedište. Ukoliko je nad društvom otvoren postupak likvidacije te u istoj godini nije okončan, porezna prijava se sastavlja za porezno razdoblje od 01.01. do dana koji prethodi postupku likvidacije. Podnosi se PU u roku 30 dana od isteka tog poreznog razdoblja.³¹

Za društvo nad kojim se provodi likvidacija propisano je jedno razdoblje oporezivanja za cijeli postupak likvidacije (od otvaranja do okončanja) neovisno o trajanju što znači da to može biti i više godina. Ukoliko je u tekućoj godini završio postupak likvidacije koji je započet u prethodnoj godini, porezna prijava se sastavlja za porezno razdoblje od dana otvaranja postupka likvidacije do dana okončanja. Obrazac PD se podnosi PU u roku 8 dana od isteka tog poreznog razdoblja.³²

Ukoliko je u istoj godini otvoren i okončan postupak likvidacije, porezni obveznik mora podnijeti prijavu poreza na dobit za porezno razdoblje od 01.01. do dana koji prethodi otvaranju likvidacije i drugu prijavu poreza na dobit od dana otvaranja postupka likvidacije do dana njezina okončanja. Trgovačka društva koja su prestala poslovati po skraćenom postupku bez likvidacije sastavljaju jednu prijavu poreza na dobit koja se odnosi na razdoblje od 01.01. do dana okončanja poslovanja. Prijava poreza na dobit se podnosi u roku od 8 dana od isteka poreznog razdoblja.

²⁹ Zakon o porezu na dobit, op. cit., čl. 29., st. 3.

³⁰ Ibid.

³¹ Zakon o porezu na dobit, op. cit., čl. 35., st. 7.

³² Ibid.

Razdoblje oporezivanja se odnosi i na dio poslovne godine u kojoj je došlo do statusnih promjena odnosno spajanja, pripajanja ili podjele društva. Prava i obveze iz porezno -pravnog odnosa se prenose na pravne sljedbenike. Ovo se odnosi na pravo korištenja poreznog gubitka, stečenih poreznih olakšica i ostalih obveza uključujući i podnošenje PD obrasca. U slučaju spajanja, pripajanja ili podjele, porezni obveznik koji u poslovnim knjigama ima prethodno iskazana vrijednosna usklađenja ili procjene imovine, obvezan ih je uključiti u poreznu osnovicu.³³ Ovdje je potrebno procijeniti imovinu i otkriti skrivene pričuve, a razliku, zajedno sa pričuvama uključiti u osnovicu poreza na dobit. Ukoliko se primjenjuje čl. 20a. do 20.r ove odredbe nije potrebno primjenjivati.

Porezni obveznici koje prestaju s radom zbog spajanja dostavljaju prijavu poreza na dobit PU za razdoblje od 01.01. do dana koji prethodi upisu spajanja u sudski registar. Rok za predaju porezne prijave je 30 dana od isteka tog poreznog razdoblja. Ukoliko je nastalo novo društvo spajanjem, ono podnosi prijavu poreza na dobit zajedno sa bilancom i RDG-om za razdoblje od dana upisa spajanja u sudski registar do 31. prosinca te godine.³⁴

Društvo preuzimatelj kojemu se pripaja drugo društvo nema obvezu sastavljanja prijave poreza na dobit s danom koji prethodi danu upisa pripajanja u sudski registar, jer ne prekida svoje poslovno i porezno razdoblje.

Pripajanje u poreznom smislu se smatra i pripajanje obrta trgovačkom društvu pod uvjetom da je obrtnik obveznik poreza na dobit. U slučaju podjele, društvo koje prestaje treba postupiti na način kao i društvo koje se pripaja. Treba dostaviti PU financijska izvješća i poreznu prijavu s datumom koji prethodi datumu upisa podjele u sudski registar.

U slučaju preoblikovanja društva gdje se nastavljaju knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza, ne utječe na oporezivanje porezom na dobit.

³³ Zakon o porezu na dobit, čl. 20.

³⁴ PU Ministarstvo financija (2018). Porez na dobit, https://www.porezna-uprava.hr/HR_publicacije/Lists/misljenje33/Display.aspx?id=19597, [25.09.2022.]

3.2. Porezna olakšica

Porezna olakšica znači oslobođenje od poreza, smanjenje porezne stope ili svaki porezni odbitak ili povrat poreza (koji ne uključuju odbitak za poreze po odbitku).³⁵ Odnosi se na oslobođenja za poticanje ulaganja i za potpomognuta ulaganja. Ako registrirano društvo primjerice obavlja djelatnost na području jedinica lokalne samouprave te ima boravište ili prebivalište na tom području te mu je djelatnost razvrstana u određenu skupinu prema stupnju razvijenosti te zapošljava preko pet radnika na neodređeno vrijeme, tada to društvo plaća umanjenju propisanu stopu porezu čiji iznos ovisi o djelatnosti kojom se porezni obveznik bavi.

Poticanje ulaganja se odnosi na očuvanju i izvršenju investicijskih projekata, očuvanju radnih mjesta i tehnološkom napretku u svrhu rasta životnog standarda. U ovakvim slučajevima porezna terminologija mora biti jasno definirana da bi se smanjile manipulacije i osigurao pravedan porezni sustav. Kod poreza na dobit, predmet oporezivanja je ostvareni kapital poduzeća. U hrvatskom sustavu oporezivanja postoje mnogobrojne olakšice i oslobođenja čime se privlači veći broj stranih investicija no također dovodi u pitanje i neutralnost poreza. Budući da je hrvatski porezni sustav podložan stalnim promjenama, Hrvatska i dalje nije privlačna stranim investitorima jer takvo okruženje smatraju nestabilnim.³⁶

3.3. Porezna osnovica

Porezna osnovica poreza na dobit se utvrđuje prema:

1. računovodstvenom načelu,
2. novčanom načelu te
3. prema paušalnom iznosu.

Prema računovodstvenom načelu se polazi od pretpostavke da poreznu osnovicu čini dobit utvrđena kao razlika prihoda i rashoda, prije obračuna poreza na dobit (sukladno Zakonu o računovodstvu, HSFI te MSFI).

³⁵ Zakon o porezu na dobit, op. cit., čl. 30. e. st. 6.

³⁶ Cidrić, A., (2021) *Uloga i značaj poreza na dobit*. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera, Ekonomski fakultet u Osijeku, Diplomski rad, str. 11.

Prema novčanom načelu kao porezna osnovica uzima se računovodstvena dobit umanjena/uvećana za nerealizirane ili realizirane stavke. Dakle, uzimaju se u obzir samo na onaj dio dobiti koji je prema novčanom načelu realiziran, ali uz nekoliko uvjeta, od kojih se ističe da prihodi u prošlogodišnjem razdoblju ne smiju prelaziti 996.015,94 eura.

Paušalni način utvrđivanja osnovice poreza na dobit, koji je moguć od 2017. godine, pogodan je za neprofitne organizacije koje obavljaju određenu gospodarsku djelatnost čije bi neoporezivanje dovelo do dvostrukih standarda i povlastica. Porezni obveznici iz čl. 2., st.7. Zakona o porezu na dobit mogu poreznu osnovicu utvrditi u paušalnom iznosu ako u prethodnom poreznom razdoblju nisu po osnovi obavljanja gospodarske djelatnosti ostvarili prihode veće od 996.015,94 eura. Ovaj način oporezivanja ne mogu primijeniti osobe iz čl. 7., st.2. Zakona o porezu na dobit ako obavljaju samo djelatnost po osnovi kojeg su obveznici poreza na dobit ili po osnovi te djelatnosti ostvaruju više od 50% ukupnih prihoda.³⁷

Porezna osnovica se dodatno uvećava za:³⁸

1. rashode/gubitke vrijednosnih usklađenja dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine,
2. rashode/gubitke vrijednosnih usklađenja financijske imovine,
3. rashode vrijednosnog usklađenja potraživanja od kupaca za isporučena dobra i obavljene usluge,
4. rashode od rezerviranja,
5. rashode od nerealiziranih tečajnih razlika,
6. rashode od ostalih nenovčanih transakcija,
7. smanjenja potraživanja od poslovnih aktivnosti,
8. smanjenja kratkotrajnih potraživanja po osnovi kamata priznatih u prihode,
9. smanjenja zaliha,
10. povećanja kratkoročnih obveza od poslovnih aktivnosti
11. povećanja kratkoročnih obveza po osnovi kamata priznatih u rashode te
12. ostale korekcije koje povećavaju dobit

³⁷ Zakon o porezu na dobit, op. cit., čl. 5. b., st. 2.

³⁸ Ibid. čl. 5., st. 9.

Porezna osnovica se dodatno umanjuje za:³⁹

1. prihode od vrijednosnih usklađenja financijske imovine,
2. prihode od rezerviranja,
3. prihode od nerealiziranih tečajnih razlika,
4. prihode od ostalih nenovčanih transakcija,
5. povećanja potraživanja od poslovnih aktivnosti,
6. povećanja kratkotrajnih potraživanja po osnovi kamata priznatih u prihode,
7. povećanja zaliha,
8. smanjenja kratkoročnih obveza od poslovnih aktivnosti,
9. smanjenja kratkoročnih obveza po osnovi kamata priznatih u rashode te
10. ostale korekcije koje smanjuju dobit.

3.4. Porezna stopa

Porezna stopa je iznos izražen u postotku koji prikazuje koliki iznos poreza mora platiti porezni obveznik nakon smanjenja porezne osnovice. Postoje različite vrste poreznih stopa koje određuje porezna politika određene zemlje. Vrste poreznih stopa:

- proporcionalne porezne stope (neutralne – koristi se jednak postotak za bilo koji iznos),
- progresivne (ukoliko raste porezna osnovica, raste i porezna stopa),
- regresivne (nisu prihvatljive kod oporezivanja direktnih poreza jer se niža porezna stopa primjenjuje za višu poreznu osnovicu) te
- degresivne (nisu prihvatljive jer se niža porezna osnovica oporezuje nižom poreznom stopom).

Prema svemu navedenom, kod oporezivanja dobiti najprikladnija je proporcionalna porezna stopa, dok ostale nisu prihvatljive i sa ekonomskog, fiskalnog i socijalnog gledišta.

³⁹ Zakon o porezu na dobit, op. cit., čl. 5., st. 9.

Porez na dobit plaća se na utvrđenu poreznu osnovicu po stopi od:⁴⁰

- 10% ako su u poreznom razdoblju ostvareni prihodi do 996.015,94 eura
- 18% ako su u poreznom razdoblju ostvareni prihodi jednaki ili veći od 996.015,94 eura.

3.5. Porez po odbitku

Porez po odbitku se plaća po stopi od 15% na kamate na autorska prava i druga prava intelektualnog vlasništva. Porez po odbitku se ne plaća na: naknade za software ako je riječ o kupnju software-a za potrebe vlastitog poslovanja; kamate isplaćene za robne kredite za kupnju dobara koja su potrebna za obavljanje djelatnosti; kredite koje daje inozemna banka, na kamate koje su isplaćene imateljima obveznica inozemnim pravnim osobama; isplate kamata i autorskih naknada ako je riječ o povezanim društvima iz različitih država članica EU pod uvjetom da je isplata obavljena stvarnom korisniku društva druge države članice EU ili poslovnoj jedinici društva sa sjedištem u RH, koja se nalazi u drugoj državi članici. Ovi uvjeti moraju biti ispunjeni neprekidno najmanje 24 mjeseca.⁴¹

Porez po odbitku (15%) plaća se na usluge istraživanja tržišta, poreznog i poslovnog savjetovanja i revizorske usluge, plaćene inozemnim osobama koje nisu fizičke osobe. Od 01. siječnja 2021. godine porez po odbitku (10%) plaća se na naknade za nastupe inozemnih izvođača ako se naknada plaća prema ugovoru s inozemnom osobom koja nije fizička osoba, uvažavajući izbjegavanje dvostrukog oporezivanja te na dividende i udjele u dobiti isplaćene pravnim osobama – nerezidentima, ako se isplaćuju iz dobitka ostvarenog poslije 29.02.2012. i dobitka koji je ostvaren u razdoblju od 01.01.2001. do 31.12.2004.

Važno je provjeriti da li je obračun poreza po odbitku u skladu sa Međunarodnim ugovorom o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja sklopljen između RH i zemlje gdje je sjedište nerezidenta kojem se isplaćuje naknada. Porez po odbitku na dividende i udjele u dobiti se ne plaća kada se dividende i udjeli u dobiti isplaćuju društvu koji ima jedan od oblika na koji se primjenjuje zajednički sustav oporezivanja koji vrijedi za matična i povezana društva iz različitih država članica EU-a, ako primatelj dividende ili udjela u dobiti ima najmanje 10% udjela u kapitalu društva koje ih isplaćuje i to u neprekidnom razdoblju od 24 mjeseca.⁴²

⁴⁰ Zakon o porezu na dobit, op. cit., čl. 28.

⁴¹ Zakon o porezu na dobit, op. cit., čl.31. b., c., i d.

⁴² Ibid., čl. 31. e.

Najviša stopa poreza po odbitku je 20% te se primjenjuje kod plaćanja usluga i svih naknada koje su oporezive prema čl. 31. Zakona o porezu na dobit, osobama koje imaju sjedište ili mjesto stvarne uprave, odnosno nadzora poslovanja u državama koje se nalaze na EU popisu nekooperativnih jurisdikcija u porezne svrhe, a s kojima RH ne primjenjuje ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja.⁴³

⁴³ PU Ministarstvo financija (2022) Porez na dobit, https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/porez_na_dobit.aspx, [19.09.2022.]

4. GODIŠNJA PRIJAVA POREZA NA DOBIT PREMA NAČELU NASTANKA DOGAĐAJA IZ POSLOVNE PRAKSE

Kod promjene načina utvrđivanja porezne obveze ili osnovice, porezni obveznik se treba pridržavati načela izbjegavanja dvostrukog oporezivanja i načela izbjegavanja dvostrukog umanjenja porezne osnovice.⁴⁴ Obrtnici i slobodna zanimanja koji su postali obveznici poreza na dobit trebaju na dan 01.01. sastaviti početnu bilancu i početi voditi knjige prema Zakonu o računovodstvu. Na kraju poslovne godine u kojoj je poslovao sa dobiti, obvezan je računovodstvenu dobit/gubitak iz RDG-a uvećati ili umanjiti za iznose pojedinih pozicija iz početne bilance. Potrebno je voditi računa da li je obrtnik u sustavu PDV-a ili ne, te da li je kod obračuna PDV-a koristio obračunsko načelo ili novčano načelo. Obveznik poreza na dobit koji je odabrao novčano načelo je obvezan primjenjivati ga najmanje 3 porezna razdoblja, uz uvjet da i dalje zadovoljava visinu prihoda i obračuna PDV-a po naplaćenim naknadama.⁴⁵

Ukoliko je porezni obveznik ostvario ukupan prihod veći od 996.015,94 eura (7.500.000,00kn) mora napustiti novčano načelo i osnovicu poreza na dobit utvrditi prema obračunskom načelu u skladu sa čl. 5. st. 1. Zakona o porezu na dobit te prijaviti porez na Obrascu PD. Također mora obavijestiti Poreznu upravu o promjeni utvrđivanja osnovice.

Primjer na poduzeću FELYMA YACHT d.o.o.

Informacije o društvu:

FELYMA JACHT d.o.o. Primošten je osnovano prema zakonima i propisima RH kao društvo s ograničenom odgovornošću. Uprava: Milan Sedličak, direktor Društva

Osnovna djelatnost: Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) plovnih prijevoznih sredstava.

Prosječan broj zaposlenih tijekom izvještajnog razdoblja: 1

Financijske izvještaje u 2021. godini primjenjuju se odredbe važećeg Zakona o računovodstvu te HSFI, sastavljeni su na osnovi povijesnog troška, te prezentiraju istinito i fer financijski položaj, uspješnost i novčane tijekove.

⁴⁴ Pravilnik o porezu na dobit, čl.40., st.6.

⁴⁵ Utvrđivanje porezne osnovice prema novčanom načelu prema Zakonu o porezu na dobit čl. 5., st. 7. se umanjuje odnosno uvećava prema propisima Zakona o porezu na dobit čl. 16., st. 2., te Pravilnika o porezu na dobit čl. 41.

Dugotrajna imovina društva se sastoji od nematerijalne, dugotrajne materijalne, dugotrajne financijske imovine, dugotrajnih potraživanja te odgođene porezne imovine. Dugotrajna imovina na dan izvještavanja (31.12.2021.) je iznosila 15.152,86 eura (114.101,00 kn). Taj cijeli iznos se odnosi na knjigovodstvenu vrijednost dugotrajne materijalne imovine, dok su ostale stavke iznosile 0. Amortizacije dugotrajne imovine se obračunava primjenom linearne metode u procijenjenom vijeku uporabe svakog pojedinog sredstva primjenom sljedećih stopa:

- Građevinski objekti 5%
- Brodovi veći od 1000 BRT 5%
- Osobni automobili 20%
- Osnovno stado 20%
- Oprema 25%
- Dostavna vozila 25%
- Mehanička oprema 25%
- Računalna oprema 50%
- Telekomunikacijska oprema 50%
- Ostala nespomenuta imovina 10%

Ako društvo donese odluku primjenjuju se uvećane amortizacijske stope sukladno odredbama Zakona i porezu na dobit.

Kratkotrajna imovina društva se sastoji od imovine koja je naplativa unutar roka od 1 godine (zalihe, potraživanja, kratkotrajna financijska imovina i novca u blagajni i banci). Kratkotrajna imovina na dan izvještavanja iznosila je 69.609,30 eura (524.158,00 kn). Društvo nije imalo zaliha dok su kratkoročna potraživanja za isporučenu robu i usluge na dan izvještavanja iznosile 17.673,18 eura (133.079,00 kn). Kratkoročna potraživanja od države i drugih institucija su iznosila 2.571,59 eura (19.364,00 kn). Ostala kratkoročna potraživanja su iznosila 12.272,65 eura (92.413,00 kn). Na dan izvještavanja iznos novca u banci kojeg čine salda na kunkskim i deviznim računima te novac u blagajni iznosio je 37.091,90 eura (279.302,00 kn). Bilanca na dan 31.12.2021. godine iskazuje zbroj aktive u svoti od 84.762,16 eura (638.259,00 kn). Temeljni kapital društva iznosio je 2.656,05 eura (20.000,00 kn) i u cijelosti je upisan u sudski registar kod nadležnog trgovačkog suda. Ostale stavke su iznosile 0.

Stanje ukupnog gubitka kumuliranog tijekom prijašnjih razdoblja na dan izvještavanja iznosio je 476.985,40 eura (3.591.700,00 kn). Društvo je u poslovnoj godini ostvarilo neto dobit u iznosu od 6.398,15 eura (48.178,00 kn). Iznos poreza na dobit za tekuću godinu obračunava se na temelju poreznog zakona koji je na snazi u RH na dan bilance. Tekući porez knjižit će se na teret kapitala ako se porez odnosi na stavke koje se direktno knjiže na teret kapitala u istom razdoblju. Dugoročno obveze su iznosile 147.382,34 eura (1.109.789,00 kn) te se odnose na dugoročne obveze po osnovi primljenih zajmova i depozita, dok su ostale stavke iznosile 0. Kratkoročne obveze su iznosile 405.324,17 eura (3.052.091,00 kn) od čega su 402.435,60 eura (3.030.340,00 kn) kratkoročne obveze za primljenu robu i usluge, 583,01 eura (4.390,00 kn) obveze prema zaposlenima te 2.305,58 eura (17.361,00 kn) kratkoročne obveze za poreze, doprinose i slična davanja.

Društvo je u poslovnoj godini 2021. ostvarilo prihode od prodaje u visini 123.687,26 eura (931.365,00 kn) te ostale poslovne prihode u iznosu od 2.340,11 eura (17.621,00 kn) što znači da su ukupni poslovni prihodi Društva u 2021. godini iznosili 126.027,36 eura (948.986,00 kn). Poslovni rashodi su iznosili 120.405,58 eura (906.654,00 kn). Materijalni troškovi tijekom poslovne godine su iznosili 68.757,11 eura (517.741,00 kn) dok su troškovi sirovina i materijala iznosili 14.861,36 eura (111.906,00 kn). Troškova prodane robe društvo nije imalo u poslovnoj godini. Ostali vanjski troškovi su iznosili 53.895,76 eura (405.835,00 kn) te troškovi osoblja 11.437,32 eura (86.123,00 kn). Trošak amortizacije je iznosio 1.620,85 eura (12.205,00 kn) dok su ostali troškovi iznosili 38.590,31 eura (290.585,00 kn). Društvo je u 2021. godini ostvarilo financijske prihode u iznosu od 2.901,20 eura (21.846,00 kn). Financijski prihodi koji su ostvareni iz poslovnog odnosa s poduzetnicima koji nisu unutar grupe te financijskih institucija (prihod od dugotrajnih financijskih ulaganja i zajmova, ostali financijski prihodi od kamata, tečajnih razlika i ostali financijski prihodi) su iznosili 112,36 eura (846,00 kn). Ostali financijski prihodi su iznosili 2.788,85 eura (21.000,00 kn). Društvo je u 2021. godini ostvarilo 2.124,84 eura (16.000,00 kn) financijskih rashoda koji se odnose na financijske rashode koji su ostvareni iz poslovnog odnosa s poduzetnicima koji nisu unutar grupe ili iz odnosa sa financijskim institucijama. Društvo nije provodilo neto vrijednosna usklađenja u poslovnoj godini. Ostali financijski rashodi su iznosili 1.858,44 eura (13.994,00 kn).

UKUPNI PRIHODI = 128.928,56 eura (970.832,00KN)

UKUPNI RASHODI = 122.529,22 eura (922.645,00 KN)

DOBIT POSLOVNE GODINE= 6.399,34 eura (48.187,00KN)

Porez na dobit sukladno Zakonu o porezu na dobit izračunava se primjenom propisane stope na oporezivu osnovicu. Porezna osnovica uvećava se i umanjuje prema propisima navedenim u Zakonu o porezu na dobit. Preneseni gubitak iz prethodnih razdoblja iznosi 476.998,54 eura (3.591.799,00 kn) te se nakon oporezivanja raspoređuje na pokriće gubitka prethodnih razdoblja, a preostali iznos dobiti poslovne godine se zadržava za buduća razdoblja.

Slika 1. Obrazac PD, prva strana

**MINISTARSTVO FINANCIJA
POREZNA UPRAVA**

OBRAZAC PD

PRIJAVA POREZA NA DOBIT

za razdoblje od 1.1.2021. do 31.12.2021.
(dan, mjesec, godina) (dan, mjesec, godina)

Podaci o poreznom obvezniku:

Naziv / ime i prezime poreznog obveznika	Osobni identifikacijski broj
FELYMA JACHT D.O.O.	65426713448

Broj zaposlenih na osnovi stvarnih sati rada (cijeli broj) na kraju poreznog razdoblja	1
--	---

Potvrda primačka prijave (popunjava Porezna uprava)	
(Nadnevak)	(Potpis)

Izvor: Felyma Jacht d.o.o.

U PD obrascu su podaci o ukupnim prihodima i rashodima te dobiti preuzeti iz RDG-a za razdoblje od 01.01.-31.12.2021. godine. U nastavku ćemo dati objašnjenja po pojedinim stavkama za popunjavanje ovog obrasca.

4.1. Utvrđivanje porezne osnovice i porezne obveze

U svrhu izračunavanja porezne osnovice na dobit polazi se od računovodstvene dobiti kao polazne porezne osnovice (redni broj 3. u tablici 2.) koji se povećava/umanjuje u skladu s odredbama Zakona i Pravilnika i porezu na dobit. Poduzetnici koji su iskazali gubitak, umanjuju ga/povećavaju na pojedinim pozicijama PD obrasca što ih može dovesti do poreznog dobitka tj. do porezne osnovice te plaćanje poreza.

Tablica 2. Dobit/gubitak iz računa dobiti i gubitka

R. br.	Opis	Iznos (u eurima i centima)
	I. DOBIT/GUBITAK IZ RAČUNA DOBITI I GUBITKA	
1.	UKUPNI PRIHODI	128.928,55 eura (970.832,06 kn)
2.	UKUPNI RASHODI	122.529,21 eura (922.654,60 kn)
3.	DOBIT	6.399,34 eura (48.187,00 kn)
4.	GUBITAK	0,00

Izvor: Izrada autora

U tablici 2. prikazani su podaci koji se unose pod rednim brojevima od 1.-4. obrasca PD. Oni se nalaze u RDG-u pod rednim brojevima od IX. do X-2. Kod utvrđivanja porezne osnovice i porezne obveze, pod rednim brojem I. unose se podaci o ukupnom prihodu i rashodu ostvarenim u poreznom razdoblju te ostvareni rezultat poslovanja (računovodstvena dobit/gubitak prema HSFI-u.). Društvo Felyma Jacht d.o.o ostvarilo je dobit u iznosu od 6.399,34 eura (48.177,70kn).

4.2. Povećanje dobiti/smanjenje gubitka

Na redne brojeve od 5. do 25. u PD obrascu unose se porezno nepriznati rashodi za koje se povećava dobit iskazana pod br. 3. PD obrasca, odnosno za koje se smanjuje gubitak iskazan pod br. 4. PD obrasca. Dobit se također povećava/gubitak smanjuje o za prihode koji imaju obilježje poreznih prihoda pod br. 25. PD obrasca, jer nisu knjiženi na kontu 7 tokom 2021. godine te nisu kao računovodstveni prihodi uključeni u RDG te se ne nalaze u ukupnim prihodima.

Tablica 3. Stavke povećanja dobiti/smanjenja gubitka

R. br.	Opis	Iznos (u eurima i centima)
II. POVEĆANJE DOBITI/SMANJENJE GUBITKA		
5.	Amortizacija	0,00
6.	50% troškova reprezentacije	0,00
7.	Iznos nepriznatih troškova za osobni prijevoz	0,00
8.	Manjkovi na imovini iznad visine utvrđene odlukom Hrvatske gospodarske komore, odnosno Hrvatske obrtničke komore	0,00
9.	Rashodi utvrđeni u postupku nadzora	0,00
10.	Dobit kontroliranog inozemnog društva	0,00
11.	Troškovi kazni za prekršaje i prijestupe	0,00
12.	Prekoračeni troškovi zaduživanja	0,00
13.	Povlastice i drugi oblici imovinskih koristi	0,00
14.	Rashodi darovanja iznad propisanih svota	0,00
15.	Kamate na zajmove dioničara i članova društva	0,00
16.	Kamate između povezanih osoba	0,00
17.	Rashodi od nerealiziranih gubitaka	0,00
18.	Amortizacija iznad propisanih svota	0,00
19.	Iznos povećanja porezne osnovice zbog promjene metode utvrđivanja porezne osnovice	0,00
20.	Vrijednosno usklađenje i otpis potraživanja	0,00
21.	Vrijednosno usklađenje zaliha	0,00
22.	Vrijednosno usklađenje financijske imovine	0,00
23.	Troškovi rezerviranja	0,00
24.	Povećanja porezne osnovice za sve druge rashode i ostala povećanja	0,00
25.	Povećanja dobiti za ostale prihode i druga povećanja dobiti	0,00
26.	UKUPNA POVEĆANJA DOBITI/ SMANJENJA GUBITKA	0,00

Izvor: Izrada autora

Amortizacija (čl. 12. st. 13., 16., 17., 18. i 19. Zakona)

Redni broj 5. se odnosi na amortizaciju osobnih automobila i drugih sredstava za osobni prijevoz čija je nabavna vrijednost veća od 53.120,85 eura (400.000,00kn). 50% amortizacije je porezno priznati trošak ukoliko je trošak nabave osobnih automobila i drugih sredstava za osobni prijevoz u iznosu do 53.120,85 eura.

Međutim, ako nabavna vrijednost prelazi taj iznos, trošak amortizacije se obračunava na iznos koji prelazi tih 53.120,85 eura te je u cijelosti **porezno nepriznat trošak**. Ovo se odnosi i na prijevozna sredstva koja su u vlasništvu trgovačkog društva ili financijskom leasingu. Ova odredba se **ne odnosi** na prijevozna sredstva koja isključivo služe za registriranu djelatnost najma ili prijevoza. Ukoliko je osobni automobil, čija je nabavna vrijednost veća od 53.120,85 eura nabavljen u 2019./2020./2021. godini, porezno nepriznati trošak unosi se na broj 5. PD obrasca je i amortizacija 50% nepriznatog pretporeza kod nabave koji je obračunan na osnovicu iznad 53.120,85 eura. Svota se izračunava ovisno o stopi amortizacije koju primjenjuje poduzetnik.

Poduzetnici koji primjenjuju MSFI 16 ne popunjavaju redni br. 5., unatoč tome što za pravo korištenja osobnih automobila u operativnom najmu koji prelazi iznos od 53.120,85 eura obračunavaju amortizaciju. S poreznog gledišta 50% nepriznatog troška operativnog najma se unosi na br. 7. PD obrasca. Ukoliko uvjeti iz čl. 12. st. 16. Zakona o porezu na dobit (plovila, zrakoplovi, apartmani i kuće za odmor) nisu zadovoljeni, trošak amortizacije obračunan za 2021. godinu i svi drugi troškovi nastali u vezi sa korištenjem te imovine, nisu porezno priznati rashodi te uvećavaju poreznu osnovicu poreza na dobit također pod rednim br. 5. PD obrasca.

50% troškova reprezentacije (čl. 7. st. 1. t. 3. Zakona te čl. 23. Pravilnik o porezu na dobit)

Troškovi reprezentacije sa pripadajućim PDV-om su darovi sa ili bez utisnutog znaka tvrtke/proizvoda koji su dani poslovnom partneru, njegovom opunomoćeniku ili nekoj drugoj osobi, ako za to ne postoji pravna obveza ili neka druga povezanost s uslugom primatelja. Na redni br. 6. PD obrasca se unosi 50% reprezentacije s pripadajućim PDV-om kao trajno porezno nepriznat rashod. Reprezentacijom se ne smatraju sponzorstva ako je zauzvrat učinjena promidžba tvrtke, proizvoda/znaka ili darovatelja. Unosi se na redni br. 6. i 50% troška reprezentacije s pripadajućim PDV-om u vezi s uporabom vlastitih proizvoda, robe/usluga za potrebe reprezentacije. Osnovica za obračun PDV-a je nabavna vrijednost robe.

Nepriзнati troškovi za osobni prijevoz (čl. 7. st. 1. t. 4. Zakona)

Ukoliko je riječ o osobnim automobilima za koje se ne može odbiti 50% pretporeza obračunatog za nabavu/najam, na redni br. 7. PD obrasca unosi se amortizacija 50% nepriznatog pretporeza jer je u cijelosti porezno nepriznat trošak. Također se unosi i 50% troška goriva, održavanja, registracije, auto guma i dr. troškova uvećano za 50% nepriznatog pretporeza. To je trajno nepriznat trošak.

Na redni br. 7. PD obrasca unosi se 50% porezno nepriznati trošak sa pripadajućim PDV-om ovisno o tome da li je osobni automobil:⁴⁶

- U vlasništvu trgovačkog društva
- U financijskom leasingu
- U operativnom leasingu
- Rent – a – car

Kod osobnih automobila koji su u vlasništvu trgovačkog društva, troškovi osiguranja u cijelosti su porezno priznati trošak kao i troškovi kamata kod osobnih automobila u financijskom leasingu su troškovi financiranja te su 100% porezno priznati i ne unose se pod ovim rednim brojem.⁴⁷

Poduzetnici koji su pri nabavi osobnih automobila do kraja 2009. godine u cijelosti priznali pretporez – unosi se svota koja čini 50% amortizacije osobnog automobila + 25% PDV-a obračunatog na 50% amortizacije. Poduzetnici koji su osobni automobil nabavili od 01.01.2010. do 29.02.2012. i nisu imali pravo na priznavanje pretporeza – unosi se svota 50% amortizacije osobnog automobila + amortizacija nepriznatog pretporeza. Poduzetnici koji su osobni automobil nabavili od 01.01.2018. pa nadalje te nepriznati pretporez evidentirali kao dugotrajnu imovinu, unose 50% amortizacije osobnog automobila + amortizacija porezno nepriznatog pretporeza. Ako se na osnovi korištenja osobnih automobila u operativnom najmu neovisno o ugovorenoj vrijednosti najma, utvrđuje plaća, onda su svi ovi troškovi u cijelosti porezno priznati.⁴⁸

⁴⁶ Zakon o porezu na dobit, op. cit., čl. 7. st. 1. t. 4.

⁴⁷ RRIF (2018) Porezni tretman prijevoznih sredstava za osobni prijevoz, <https://www.rrif.hr/porezni-tretman-prijevoznih-sredstava-za-osobni-pr-1508-vijest/>, [26.09.2022.]

⁴⁸ Aktiva (2020) Nabava i korištenje osobnih automobila kod trgovačkih društava, <https://aktiva.hr/nabava-i-koristenje-osobnih-automobila-kod-trgovackih-drustava/>, [29.09.2022.]

Rashodi utvrđeni u postupku nadzora, troškovi prisilne naplate poreza i drugih davanja i zatezne kamate između povezanih osoba (čl. 7. st. 1. t. 6., 8. i 12. Zakona)

Rashodi utvrđeni u postupku nadzora – poduzetnici su dužni voditi Evidenciju u troškovima učinjenim za privatne potrebe fizičkih osoba koji su nastali u vezi sa skrivenim isplatama, izuzimanjima i povlasticama te se ukupna bruto svota rashoda utvrđenog u postupku nadzora unosi u redni br. 9. PD obrasca.⁴⁹ Troškovi prisilne naplate poreza i drugih davanja – za te troškove se povećava osnovica poreza na dobit te je trajno porezno nepriznati trošak. Zatezne kamate između povezanih osoba – neovisno o tome je li zateznu kamatu zaračunalo tuzemno ili inozemno povezano društvo. Zatezne kamate između povezanih osoba su porezno nepriznati rashod. Ukoliko se zatezne kamate obračunavaju po osnovi duga, plaćaju poreznom društvu nerezidentu i pri tome se obračunava, obustavlja i uplaćuje porez po odbitku, osnovica poreza na dobit se povećava za svoju zatezne kamate smanjenu z plaćeni porez po odbitku.

Dobit kontroliranog inozemnog društva (čl. 30. b. i 30. c. Zakona)

Obveznici primjene čl. 30. b. i 30. c. Zakona o porezu na dobit u svoju poreznu osnovicu uključuju svotu neraspodijeljenog dobitka kontroliranog inozemnog društva koja proizlazi iz kategorija prihoda: kamata, naknada za licencije, dividenda, udjela u dobiti i prihoda od raspodjela dionicama, financijskog lizinga i prodaje dobara/usluga nastalih od dobara/usluga od povezanih društava i prodanih povezanim društvima s malo ili nimalo dodane gospodarske vrijednosti. Poduzetnici koji unose podatak na redni br. 10. PD obrasca dužni su još dostaviti i PD-KID obrazac odnosno Izvješće o dobiti kontroliranog inozemnog društva.

Troškovi kazni za prekršaje i prijestupe (čl. 7. st. 1. t. 7. Zakona)

Na redni broj 11. PD obrasca unose se kazne koje poduzetniku obvezniku poreza na dobit izriču mjerodavna upravna i sudska tijela te porezno nepriznati troškovi za plaćene kazne izrečene radnicima koji su počinili prekršaj.

⁴⁹ Pravilnik o porezu na dobit, op. cit., čl. 26. a.

Prekoračeni troškovi zaduživanja (čl. 30. Zakona i 39. a. Pravilnika)

Porezni obveznik može kao porezno priznati rashod poreznog razdoblja utvrditi prekoračene troškove zaduživanja nastale u poreznom razdoblju samo do 30% EBITDA ili do 3 milijuna eura ukoliko se tako dobije veća svota koja je povoljnija za poduzetnika. Porezni obveznik ostvaruje prekoračene troškove zaduživanja kada troškovi zaduživanja prekoračuju oporezivi prihod od kamata ili drugi ekonomski istovjetni oporezivi prihod. Za taj iznos prekoračenja se uvećava porezna osnovica pod rednim br. 12. PD obrasca. Svotu prekoračenih troškova smanjuju za porezno nepriznate troškove prema čl. 8. i 14. Zakona o porezu na dobit.

Povlastice i drugi oblici imovinskih koristi (čl. 7. st. 1. t. 9. Zakona)

Ovim člankom propisano je povećanje osnovice poreza na dobit za povlastice i druge oblike imovinskih koristi danih fizičkim ili pravnim osobama da nastane/ne nastane određeni događaj. Odnosno, da se određena radnja obavi, primjerice, bolje/brže nego inače ili da se propusti obaviti. Ovo je trajno porezno nepriznati rashod. Ukoliko je na nju, kao na drugi dohodak, obračunan i porez na dohodak skupa sa prirezom te propisani doprinosi, taj se dohodak ne smatra porezno priznatim troškom već se za njega uvećava i osnovica poreza na dobit.⁵⁰

Rashodi darovanja iznad propisanih svota (čl. 7. st. 1. t. 10. Zakona)

Na redni br. 14. PD obrasca unose se rashodi darovanja iznad 2% ukupno ostvarenih prihoda u 2020. godini jer se smatraju porezno nepriznatim rashodom. Darovanja u novcu se moraju doznačiti na transakcijski račun, a ako su darovane stvari mora se posjedovati vjerodostojna isprava darovatelja na kojoj primatelj potvrđuje svoj primitak. Kod darovanja u naravi uključuje se i pripadajući PDV. S motrišta poreza na dobit, darovanja do 2% ukupnog prihoda u 2020. godini priznaju se i poduzetnicima koji u 2021. godini iskazuju gubitak, a razlika iznad 2% ukupnog prihoda se unosi na redni br. 14. PD obrasca te se taj gubitak smanjuje. Iznimka su neka darovanja koja su porezno priznati trošak i onda kada njihova svota prelazi 2% ukupnog prihoda prethodne godine te se ne unose u PD obrazac a to su:⁵¹

- Darovanja koja su dana prema odlukama nadležnih ministarstava o provedbi financiranja posebnih programa i akcija

⁵⁰ Zakon o porezu na dobit, op. cit., čl. 7. st. 2.

⁵¹ Ibid., st. 7.

- Darovanja proizvođača i trgovaca hrane koji u cilju sprječavanja uništavanja velikih količina hrane i zaštite okoliša daruju hranu

U darovanja ne ulaze sponzorstva s protučinidbom te u darovanja do 2% ukupnog prihoda ne uključuju se donacije stradalima na područjima za koja je proglašena katastrofa zaključno do 31.12.2021. godine. Na redni br. 14. PD obrasca se unose i donacije inozemnim primateljima u kulturne, znanstvene, sportske i druge svrhe te donacije političkim strankama i sl. i to u ukupnoj svoti darovanja jer je riječ o porezno nepriznatom rashodu. Također, trgovačka društva koja su osnovana tijekom 2021. godine i nemaju evidentirane prihode iz prethodne godine ne mogu koristiti porezno priznata darovanja s motrišta Zakona o porezu na dobit.

Kamate na zajmove dioničara i članova društva (čl. 8. Zakona)

Redni br. 15. PD obrasca se odnosi na obračunate kamate na zajmove primljene od dioničara i člana društva koji drži najmanje 25% dionica ili udjela u kapitalu ili glasačkih prava tuzemnog poduzeća (primatelj zajma) ako su bilo kada u 2021. godini ti zajmovi premašili četverostruku svotu udjela tog dioničara u kapitalu ili glasačkom pravu, utvrđenu u odnosu na svotu i razdoblje trajanja zajmova. Porezno su nepriznate kamate koje su obračunate na svotu zajma koja prelazi četverostruku svotu udjela u kapitalu.⁵² Ako se na kamate (na kredite primljene od dioničara koji nisu tuzemni obveznici poreza na dobit) plaća porez po odbitku, porezna osnovica se povećava za porezno nepriznatu kamatu umanjenu za plaženi porez po odbitku. Kamate na zajam do četverostruke svote udjela dioničara u kapitalu smatraju se porezno priznatim troškom ali samo do najviše dopuštene kamate između povezanih osoba. U 2021. godini iznosila je 3%.

Kamate između povezanih osoba (čl. 14. Zakona)

Odredbe ovog članka se primjenjuju na povezane osobe rezident – nerezident. Također se primjenjuje i na tuzemne povezane osobe ali isključivo ako jedna od povezanih osoba ima povlaštenu porezni status (plaća porez na dobit po stopama koje su niže od propisane stope ili je oslobođena plaćanja poreza na dobit) te ako ima u poreznom razdoblju pravo na prijenos poreznog gubitka iz prethodnih razdoblja.

⁵² Zakon o porezu na dobit, op. cit., čl. 8.

Ukoliko inozemni povezani poduzetnik obračuna tuzemnom poduzetniku kamatu višu od 3% godišnje, riječ je o previsokoj dužničkoj kamati te se taj porezno nepriznati rashod unosi na redni br. 16. PD obrasca. To isto vrijedi i za prenisku vjerovničku kamatu koja uvećava osnovicu poreza na dobit. Ukoliko se na kamate plaća porez po odbitku, porezna osnovica se povećava za kamatu smanjenu za plaćeni porez po odbitku.

Rashodi od nerealiziranih gubitaka (čl. 7. st. 1.t. I. Zakona)

Pod nerealiziranim gubitkom se smatra usklađenje vrijednosti dionica i udjela ispod troška stjecanja⁵³. Dionice koje poduzetnik klasificira kao financijska imovina namijenjena za trgovanje odnosno kao financijska imovina čija se fer vrijednost priznaje u RDG-u trebaju se na dan bilanciranja vrednovati po fer vrijednosti sukladno HSFI9 i MSFI9. Na redni br. 17. PD obrasca unosi se smanjenje vrijednosti dionica koje su klasificirane kao financijska imovina raspoloživa za prodaju, li samo kada je gubitak od smanjenja vrijednosti dionica veći od prethodno formirane fer vrijednosti pričuve. Gubici od vrijednosnog usklađenja vlastitih dionica se porezno ne priznaju. Vrijednosno usklađenje ulaganja u dionice i udjele kada je nad društvom u koje je ulaganje obavljeno, završen stečajni postupak, porezno je priznati rashod jer se smatra realiziranim gubitkom te se ne unosi na redni br. 17. PD obrasca.

Amortizacija iznad propisanih svota (čl. 12. st. 5. i 6. Zakona i čl. 22. Pravilnika)

Na redni br. 18. PD obrasca unosi se svota amortizacije dugotrajne imovine koja se obračunava po stopama iznad propisanih odnosno iznad najviše dopuštene svote u skladu sa čl. 12. st. 5. i 6. Zakona i porezu na dobit. Na isti broj se unosi i svota vrijednosnog usklađenja dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine. Osnovica poreza na dobit se uvećava za svotu iskazanog gubitka od vrijednosnog usklađenja dugotrajne imovine koja je veća od porezno priznate amortizacije. Gubitak od vrijednosnog usklađenja dugotrajne imovine će biti porezno priznati trošak samo u slučaju nastanka izvanrednog oštećenja ako o tome postoji vjerodostojan dokumentacija.

⁵³ Pravilnik o porezu na dobit, op. cit., čl. 21. st. 2.

Svota povećanja porezne osnovice zbog promjene metode utvrđivanja porezne osnovice (čl. 16. Zakona)

Ovaj redni broj popunjavaju obrtnici koji su izašli iz sustava poreza na dohodak i prešli u sustav poreza na dobit na vlastiti zahtjev ili po sili zakona. Također popunjavaju i poduzetnici koji su osnovicu poreza na dobit u 2020. godini utvrdili na temelju novčanog načela a u 2021. godini su vraćeni na obračunsko načelo. Oni uvećavaju poreznu osnovicu za nenaplaćena potraživanja i druge stavke koje nisu bile uključene u poreznu osnovicu 2020. godine.

Vrijednosno usklađenje i otpis potraživanja (čl. 9. Zakona)

Na redni br. 20. PD obrasca unose se vrijednosna usklađivanja i otpisi potraživanja koja nisu porezno priznati rashod u 2021. godini ako je:

- U 2021. godini nastupila zastara za potraživanja od kupca koje je u prethodnim razdobljima bilo vrijednosno usklađeno kao porezno priznati trošak, a do trenutka zastare vjerovnik nije poduzeo radnje za osiguranje naplate duga pažnjom dobrog gospodarstvenika. Zastara je 3 godine.
- U 2021. godini na temelju odluke poduzetnika provedena vrijednosna usklađenja potraživanja od kupaca kod kojih nije proteklo više od 60 dana od dana dospjeća do 31.12.2021.
- U 2021. godini provedeno vrijednosno usklađenje potraživanja koje prethodno nije bilo knjiženo u prihode
- U 2021. godini na temelju odluke poduzetnika proveden definitivni otpis još nezastarjelog potraživanja
- U 2021. godini na temelju odluke poduzetnika proveden definitivni otpis potraživanja od kupaca koji je povezana osoba
- U 2021. godini proveden otpis zastarjelih/nezastarjelih potraživanja od kupaca građana (osim onih do 26,57 eura 200,00kn)
- U 2021. godini na temelju odluke poduzetnika proveden definitivni otpis potraživanja za koje je u 2021. ili prije nastupila zastara, a to potraživanje u prethodnim godinama nije bilo vrijednosno usklađeno i račun je glasio na svotu veću od 664,02 eura (5.000,00kn).

Vrijednosno usklađenje zaliha (čl. 10. Zakona)

Pod rednim br. 21. PD obrasca iskazuje se trošak vrijednosnog usklađenja zaliha gotovih proizvoda, poluproizvoda, proizvodnje u tijeku, zaliha trgovačke robe, materijala, sitnog inventara, ambalaže i rezervnih dijelova ako se zalihe na kojima je vrijednosno usklađenje provedeno tijekom 2021. godine i dalje nalaze na skladištu na dan 31.12.2021.

Vrijednosno usklađenje financijske imovine (čl. 10. Zakona)

Pod rednim br. 22. PD obrasca unosi se porezno nepriznati rashod na temelju vrijednosnog usklađenja dugotrajne i kratkotrajne financijske imovine ako je vrijednosno usklađenje knjiženo na teret troška i uključeno u rashode u RDG-u za 2021. godinu. Porezni obveznik je dužan voditi analitički evidenciju svoje financijske imovine po vrsti ulaganja i njihovoj početnoj vrijednosti te po svim realiziranim/nerealiziranim promjenama. Nije dopušteno međusobno prebijanje povećanja/smanjenja vrijednosti za različite vrste ulaganja.⁵⁴

Troškovi rezerviranja (čl. 11. Zakona)

Pod rednim br. 23. PD obrasca unose se rezerviranja za rizike i troškove iznad svote utvrđene u skladu s odredbama čl. 11. Zakona o porezu na dobit te čl. 36. Pravilnika o porezu na dobit, te rezerviranja za rizike i troškove koja nisu predviđena čl. 11. Zakona o porezu na dobit. Porezno priznatim rashodom se smatraju rezerviranja za rizike i troškove na temelju zakon ili drugog propisa i rezerviranja koja su uvjetovana ugovorima. Svotu rezerviranja za troškove otklanjanja nedostataka u jamstvenom roku, ako ne postoji pravni temelj da se takvi izdaci naplate od treće osobe, poduzetnik utvrđuje na temelju ugovora i prijašnjih vlastitih iskustava, ali i tuđih u okviru svoje djelatnosti.

Povećanje porezne osnovice za sve druge rashode (čl. 7. st. 1. t. 13. Zakona)

Pod rednim br. 24. PD obrasca unose se svi drugi rashodi koji nisu izravno u vezi s ostvarivanjem dobiti odnosno svi ostali porezno nepriznati rashodi koji nisu uključeni na redne brojeve od 5. do 23. PD obrasca.

⁵⁴ Pravilnik o porezu na dobit, op. cit., čl. 35., st. 2.

Povećanje dobitka za sve ostale prihode i druga povećanja dobiti te ostala propisana povećanja (čl.17. Zakona i čl. 30. d. – 30. i. Zakona)

Na redni br. 25. PD obrasca unose se svote povećanja dobiti koje se odnose na izlazno oporezivanje, hibridne neusklađenosti i neusklađenosti rezidentnosti. Također se iskazuju i povećanja dobiti/smanjenja gubitka za prihode koji nisu iskazani u RDG-u a uključuju se u poreznu osnovicu i predstavljaju porezni prihod i to:⁵⁵

- Povećanje osnovice poreza na dobit za svotu iskorištenog poreznog gubitka u prethodnom poreznom razdoblju, za koju je preostalo pravo korištenja u 2021. godini.
- Povećanje porezne osnovice za prihode ostvarene od poslovnih jedinica tuzemnog poduzetnika u inozemstvu
- Povećanje porezne osnovice (prema čl. 13. Zakona o porezu na dobit) kada je riječ o transfernim cijenama
- Povećanje porezne osnovice za svotu povećanja kapitala koja neće biti iskazana kao prihod u budućem razdoblju, u skladu sa MSFI 15.
- Povećanje porezne osnovice za naknadno utvrđene prihode iz 2020. godine i prije, u skladu sa HSFI 3 i MRS 8
- Povećanje porezne osnovice za svotu revalorizacijske pričuve knjižene u korist zadržane dobiti u visini povećanog troška amortizacije s temelja revalorizacije dugotrajne materijalne/nematerijalne imovine.
- Povećanje porezne osnovice za svotu ukidanja revalorizacijske pričuve u korist zadržane dobiti koja se odnosi na prodanu ili drugi način otuđenu dugotrajnu materijalnu imovinu.
- Porezno nepriznati trošak koji je proizašao iz plaćanja poreza po odbitku kada porezni obveznik isplati ukupno ugovorenu naknadu inozemnom primatelju koji je pravna osoba, a riječ je o naknadi koja podliježe porezu po odbitku
- Povećanje porezne osnovice za iznos olakšice temeljem reinvestirane dobiti u nekom od prethodnih razdoblja, ako je poduzetnik u 2021. smanjio temeljni kapital koji je tada bio povećan reinvestiranom dobiti, a isplatio ga članovima društva ili smanjio zbog povećanja drugih stavki kapitala i pričuva.

⁵⁵ Zakon o porezu na dobit, op. cit., čl. 7. st. 1. t. 13.

- Povećanje porezne osnovice ako je PU u tijeku nadzora osporila pravo na reinvestiranu dobit koja je kao porezna olakšica korištena u prethodnom poreznom razdoblju. (2016. i prije)

Pod rednim br. 26. PD obrasca iskazuje se ukupna svota povećanja računovodstvene dobiti/smanjenja gubitka kao zbroj svota pod rednim br. 5. do 25. PD obrasca.

Društvo Felyma Jacht d.o.o. u 2021. godini nije imalo nikakvih ukupnih povećanja dobitaka ni smanjenja gubitaka.

4.3. Smanjenje dobiti/povećanje gubitka

Računovodstvena dobit koja je iskazana pod rednim br. 3. PD obrasca smanjuje se, a računovodstveni gubitak iskazan pod rednim br. 4. PD obrasca povećava se za stavke prikazane u tablici 4.

Tablica 4. Stavke smanjenja dobiti/povećanja gubitka

R. br.	Opis	Iznos (u eurima i centima)
	III. SMANJENJE DOBITI/POVEĆANJE GUBITKA	
27.	Prihodi od dividendi i udjela u dobiti	0,00
28.	Potpore u slučaju posebnih okolnosti	2.788,85 (21.000 kn)
29.	Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	0,00
30.	Nerealizirani dobiti i ostali rashodi ranijih razdoblja	0,00
31.	Smanjenje dobiti za ostale prihode	0,00
32.	Smanjenje dobiti zbog promjene metode utvrđivanja porezne osnovice	0,00
33.	Trošak amortizacije koji ranije nije bio priznat	0,00
34.	Ukupni iznos državnih potpora	0,00
34.1.	Državna potpora za obrazovanje i izobrazbu	0,00
34.2.	Državna potpora za istraživačko razvojne projekte	0,00
35.	UKUPNA SMANJENJA DOBITI/ POVEĆANJA GUBITKA	0,00

Izvor: Izrada autora

Prihodi od dividendi i udjela u dobiti (čl.6. st.1. t. 1. Zakona)

Pod ovim prihodima podrazumijevaju se obračunane i primljene svote dividendi i udjela u dobiti na temelju udjela u kapitalu, koje su iskazane kao prihod u dobitku poduzetnika koji ih stječe te su tako izravno utjecale na računovodstvenu dobit ili računovodstveni gubitak. Stoga se za prihode od dividendi i udjela u dobiti umanjuje porezna osnovica. Isto se primjenjuje u slučaju kada se za ulaganja primjenjuje metoda udjela. Poduzetnici koji umanjuju poreznu osnovicu na temelju ovih prihoda moraju iz PD obrazac dostaviti i dokaz o stečenom udjelu u kapitalu, dokaz da isplatitelj nerezident ispunjava uvjete, dokaz o rezidentnosti isplatitelja osim ako je rezident iz RH, izjavu isplatitelja da prihode od dividendi i udjela u dobiti koje je isplatio hrvatskom poduzetniku nije u zemlji svoje rezidentnosti iskazao kao porezno priznati rashod.

Potpore u slučaju posebnih okolnosti (čl.6. st.6. Zakona)

Pod rednim br. 28. PD obrasca unosi se smanjenje porezne osnovice za svotu potpora primljenih radi ublažavanja negativnih posljedica u slučaju nastanka posebnih okolnosti. Kao što vidimo kod društva Felyma Jacht d.o.o. iznos od 2.788,85 eura (21.000,00 kn) se odnosi na mjere HZZO-a zbog okolnosti izazvane COVID-19 virusom i to u skladu sa čl. 107. a. Općeg poreznog zakona. Također se na ovaj redni broj unose i prihodi od primljene potpore za očuvanje radnih mjesta, prihodi od otpisa obveza na temelju dodijeljene potpore, prihodi od dodijeljenih bespovratnih potpora gradova, općina ili županija, prihodi od potpora za sufinanciranje fiksnih troškova i sl.

Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja (čl.6. st.1. t. 3. Zakona)

Pod rednim br. 29. PD obrasca unose se prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja koja su u prethodnim poreznim razdobljima bila uključena u poreznu osnovicu kao porezno nepriznati rashod.

Nerealizirani dobiti i ostali rashodi ranijih razdoblja (čl.6. st.1. t. 2. i st. 2. Zakona)

Pod rednim br. 30. PD obrasca unose se prihodi od povećanja fer vrijednosti dionica i udjela ako se oni odnose na svotu koja je u prethodnom poreznom razdoblju bila uključena u poreznu osnovicu kao porezno nepriznat rashod (financijska imovina).

Također se unose i rashodi koji su u prijašnjim poreznim razdobljima bili porezno nepriznati, a sada su u 2021. godini ispunili uvjete da postanu porezno priznati rashodi. Unosi se i umanjenje porezne osnovice za prenesene prekoračene troškove zaduživanja sukladno čl. 30. a. Zakona o porezu na dobit. Uz PD obrazac ovaj poduzetnik dostavlja i pregled neiskorištenih prekoračenih troškova i pisano obrazloženje o načinu njihovog utvrđivanja u svakom poreznom razdoblju.

Smanjenje dobiti za ostale prihode i ostala umanjenja

Pod rednim br. 31. PD obrasca iskazuju se svi ostali prihodi koji su iskazani u računovodstvenoj dobiti, a isključuju se iz porezne osnovice i nisu bili obuhvaćeni pod rednim br. 27. – 30. PD obrasca. Također se unose i rashodi ostvareni i poslovnoj jedinici tuzemnog poduzetnika u inozemstvu ako su pod rednim br. 25. PD obrasca iskazani prihodi, smanjenje osnovice poreza na dobit za 2021. godinu za naknadno utvrđene rashode iz 2020. godine i prije koji su u skladu sa HSFI 3. Uz obrazac PD poduzetnik dostavlja i pregled neiskorištenih prekoračenih troškova i pisano obrazloženje o načinu utvrđivanja prekoračenih troškova zaduživanja za svako porezno razdoblje.

Smanjenje dobiti zbog promjene metode utvrđivanja porezne osnovice (čl. 16. Zakona)

Redni br. 32. PD obrasca popunjavaju obrtnici i nositelji samostalnih djelatnosti koji su sa danom 01.01.2021. na vlastiti zahtjev ili po sili zakona iz sustava poreza na dohodak prešli u sustav poreza na dobit, te obveznici poreza na dobit koji su u 2021. godini prešli sa novčanog načela za utvrđivanje porezne osnovice dobrovoljno vraćeni u obračunsko načelo ili po sili zakon jer su ostvarili ukupni prihod veći od 996.015,94 eura (7.500.000,00kn).

Trošak amortizacije koji ranije nije bio priznat (čl. 6. st.1. t. 4. Zakona)

Pod rednim br. 33. PD obrasca unose ona trgovačka društva koja su tijekom prethodnih godina obračunavala amortizaciju po stopi iznad najviše dopuštene po čl. 12. Zakona o porezu na dobit.

Ukupni iznosi državnih potpora (čl. 6. st.1. t. 5. Zakona)

Ukupna svota državnih potpora je zbroj državne potpore za obrazovanje i izobrazbu i državne potpore za istraživačko razvojne projekte. Potpora male vrijednosti po pojedinom korisniku ne smije preći 200.000,00 eura u bilo kojem razdoblju od 3 fiskalne godine bez obzira na njen oblik i namjenu. (iznimka: za cestovni prijevoz tereta gornja granica je 100.000,00 eura, za djelatnost ribarstva i akvakulture 30.000,00 eura te za poduzetnike u sektoru poljoprivrede 15.000,00 eura.

Državna potpora za obrazovanje i izobrazbu (čl. 14. Pravilnika)

Bit ovakve potpore je da poduzetnik može dodatno smanjiti osnovicu poreza na dobit za određeni postotak opravdanih troškova nastalih za opće i posebno obrazovanje i izobrazbu radnika koje je u vezi sa djelatnosti koju poduzetnik obavlja. Postotak smanjenja ovisi o veličini poduzetnika te vrsti obrazovanja. Opravdani troškovi se priznaju samo za radnike i moraju biti u vezi sa djelatnosti poduzetnika. Neovisno o veličini, poduzetnici mogu osnovicu za obračun poreza na dobit umanjiti do 60% opravdanih troškova za opće obrazovanje i izobrazbu odnosno do 25% opravdanih troškova za posebno obrazovanje i izobrazbu.⁵⁶

Mikro i mali poduzetnici mogu uvećati ovaj postotak za 29%, a srednji za 10%. Poduzetnici koji obavljaju djelatnost pomorskog prijevoza (neovisno o veličini) mogu osnovicu poreza na dobit umanjiti i do 100% opravdanih troškova za opće i posebno obrazovanje i izobrazbu pričuvnih članova posade, pod uvjetom da se provodi na brodovima koji su upisani u Hrvatski registar brodova⁵⁷. Poduzetnici koji u svojim pogodnima i radionicama izvede praktičnu nastavu za zanimanja u sustavu vezanih obrta mogu osnovicu poreza na dobit/dohodak umanjiti za svotu isplaćenih nagrada naučnicima u vrijeme nauke, za svotu u visini 5% dobiti ako je na naukovanju imao 1-3 naučnika, ali najviše do 15% dobiti.⁵⁸

Neoporeziva svota nagrade za 2021. godinu iznosila je 232,41 eura (1.750,00kn) mjesečno. Svota smanjenja porezne osnovice ne može biti veća od 2.788,85 eura (21.000,00kn) po naučniku. Ako je ostvaren gubitak koji je iskazan pod rednim br. 4 PD obrasca, poduzetnik može iskoristiti samo svotu stvarno isplaćenih nagrada naučnicima.

⁵⁶ Zakon o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu – redakcijski pročišćeni tekst, Narodne novine br. 109/07, 134/07, 152/08 i 14/14, čl. 3. st. 1.

⁵⁷ PU Ministarstvo financija, 2015, op. cit.,

⁵⁸ Zakon o porezu na dobit, op. cit., čl. 6.

Državna potpora za istraživačko razvojne projekte (čl. 15. Pravilnika)

Pod rednim br. 34.2. PD obrasca iskazuje se svota državne potpore koju porezni obveznik ostvaruje za istraživačko razvojne projekte na temelju Zakona o državnoj potpore za istraživačko razvojne projekte i pravilnika o državnoj potpore za istraživačko razvojne projekte, a odnosi se na opravdane troškove istraživačko razvojnih projekata odnosno troškove studije izvedivosti.

Ovisno o tome kako je razvrstan određeni projekt, osnovica poreza na dobit se smanjuje za:⁵⁹

- 200% prihvatljivih troškova projekta za temeljna istraživanja
- 150% prihvatljivih troškova projekta za industrijska istraživanja
- 125% prihvatljivih troškova za studiju izvedivosti

Pod rednim br. 35. PD obrasca iskazuje se svota ukupnog smanjenja računovodstvene dobiti/povećanja gubitka prethodno iskazanih pod rednim br. 27. – 34. PD obrasca.

4.4. Porezna osnovica, porezni gubitak i porezna obveza

Pozicija IV. PD obrasca Porezna osnovica isključuje poziciju V. PD obrasca Porezni gubitak i obrnuto. Budući da su na slici 2. prikazana neiskorištena prava na prijenos gubitka društva Felyma Jacht d.o.o. u iznosu od 23.028,48 eura (173.404,45 kn), isključuje se stavka IV. PD obrasca Porezna osnovica te se ispunjava stavka V. PD obrasca Porezni gubitak kao što je prikazano na slici 6. Također na slici 2. prikazana je dobit u 2021. godini u iznosu od 3.609,26 eura (27.177,70kn) za čiji iznos umanjujemo gubitak.

⁵⁹ Zakon o državnoj potpore za istraživačko razvojne projekte, Narodne novine br. 64/18, čl. 13.

Slika 2. Neiskorištena prava na prijenos gubitka prema godinama nastanka

IX. PREGLED NEISKORIŠTENIH PRAVA NA PRIJENOS GUBITKA PREMA GODINAMA NASTANKA					
Događaj		Preneseni gubitak	Dobit u poslovnoj godini	Gubitak u poslovnoj godini	Prijenos gubitka u sljedeće porezno razdoblje
Godina		IZNOSI (u kunama)			
Prethodna razdoblja po godinama	2011.	0,00	0,00	0,00	0,00
	2012.	0,00	0,00	0,00	0,00
	2013.	0,00	0,00	0,00	0,00
	2014.	0,00	0,00	0,00	0,00
	2015.	0,00	0,00	0,00	0,00
	2016.	0,00	0,00	0,00	0,00
	2017.	0,00	0,00	0,00	0,00
	2018.	0,00	0,00	0,00	0,00
	2019.	0,00	0,00	0,00	0,00
	2020.	0,00	0,00	0,00	173.404,45
Porezno razdoblje	2021.	173.404,45	27.177,70	0,00	146.226,75

ZA ISTINITOST I VJERODOSTOJNOST PODATAKA JAMČIM VLASTITIM POTPISOM

NADNEVAK 2|6|0|4|2|0|2|2

VINKA KURTAJ HR72658741932.4.3
(porezni obveznik/opunomoćenik/ovlašteni porezni savjetnik)

Izvor: Felyma Jacht d.o.o.

Tablica 5. Stavke porezne osnovice, poreznog gubitka te porezne obveze

R. br.	Opis	Iznos (u eurima i centima)
IV. POREZNA OSNOVICA		
36.	Dobit/gubitak nakon povećanja i smanjenja	0,00
37.	Preneseni porezni gubitak	0,00
38.	Porezna osnovica	0,00
V. POREZNI GUBITAK		
39.	Dobit/gubitak nakon povećanja i smanjenja	3.609,26 (27.177,70kn)
40.	Preneseni porezni gubitak	23.028,48 (173.404,45kn)
41.	Porezni gubitak za prijenos	19.419,23 (146.226,75kn)
VI. POREZNA OBVEZA		
42.	Porezna osnovica	0,00
43.	Porezna stopa	10
44.	Porezna obveza	0,00

Izvor: Izrada autora

Redni br. 36. i 38. PD obrasca izračunava se matematički kao što je prikazano u tablici 5. Već smo prethodno napomenuli da je u ovom slučaju isključena porezna osnovica jer se utvrdio negativan broj (dobit nakon povećanja i smanjenja ima negativan predznak te ne postoji porezna osnovica).

Pod rednim br. 39. PD obrasca poduzeća Felyma Jacht d.o.o. iskazana je dobit za 2021. godinu u iznosu 3.609,26 eura (27.177,70 kn) te pod rednim br. 40. PD obrasca iskazan je preneseni porezni gubitak sa slike 5. u iznosu od 23.028,48 eura (173.404,45 kn) (jer se pri utvrđivanju porezne osnovice za 2021. godinu može prenijeti i iskoristiti porezni gubitak iz 2016. godine, 2017. godine i poslije te se iskorištavaju redosljedom kojim su nastali) te time nastaje porezni gubitak za prijenos u iznosu od 19.419,23 eura (146.226,75 kn) pod rednim br. 41. PD obrasca.

Ukoliko porezni obveznik fizička osoba mijenja način oporezivanja i prelazi sa obračuna poreza na dohodak na obračun poreza na dobit, može iskoristiti prenesene porezne gubitke iz poreznih razdoblja u kojima je po osnovi samostalnih djelatnosti utvrđivao dohodak. Ukoliko su poreznu osnovicu utvrdili na temelju novčanog načela na PD-NN obrascu za 2020. godinu iskazali porezni gubitak, a u 2021. godini prelaze na obračunsko načelo, također mogu prenijeti i iskoristiti porezni gubitak kod prijave poreza na dobit za 2021. godinu na PD obrascu.

Porezni gubitak nije stavka koja se knjiži već samo obračunski služi za izračun porezne osnovice. Najstariji porezni gubitak koji se može iskoristiti je porezni gubitak iz 2016. godine.

U poreznom razdoblju u kojem je nastao porezni gubitak koji se može prenositi sljedećih 5 godina poduzetnik priznaje odgođenu poreznu imovinu. Odgođena porezna imovina nastala u vezi s prijenosom poreznog gubitka priznaje se u svoti za koju poduzetnik procjenjuje da će u sljedećim godinama imati oporezive privremene razlike ili oporezivu dobit za koju se mogu iskoristiti preneseni porezni gubici.

Pod rednim br. 42. PD obrasca (stavka VI. Porezna obveza) prenosi se porezna osnovica iz rednog br. 38. PD obrasca. Pod rednim br. 43. PD obrasca unosi se stopa poreza na dobit od 10% ili 18%. Kod društva Felyma Jacht d.o.o. ta stopa iznosi 10% jer su u poreznom razdoblju ostvareni prihodi manji od 996.015,94 eura (7.500.000,00 kn). U svotu ukupnog prihoda koji se uzima kao granična svota za primjenu stope poreza na dobit od 10% ili 18% ne uključuje se prihod od potpora u slučaju posebnih okolnosti. Porezna obveza u ovom slučaju iznosi 0 jer je poduzeće prenijelo gubitak koji je veći od dobiti poslovne godine.

4.5. Porezne olakšice, oslobođenja i poticaji

Olakšice, oslobođenja i poticaje u smislu smanjenja obveze poreza na dobit mogu iskoristiti samo oni porezni obveznici koji su ostvarili poreznu dobit odnosno iskazali poreznu osnovicu na rednom br. 42. PD obrasca, što nije slučaj kod društva Felyma Jacht d.o.o. kao što je prikazano u tablici 6. sve stavke porezne olakšice, oslobođenja i poticaja su jednake 0. Ukupne porezne olakšice iskazane p od rednim br. 45. – 51. PD obrasca ne mogu biti veće od porezne obveze iskazane pod rednim br. 44.

Tablica 6. Stavke porezne olakšice, oslobođenja i poticaja

R. br.	Opis	Iznos (u eurima i centima)
VII. POREZNE OLAKŠICE, OSLOBOĐENJA I POTICAJI		
45.	Olakšice i oslobođenja za potpomognuta područja	0,00
46.	Olakšice i oslobođenja na području grada Vukovara	0,00
47.	Olakšice i oslobođenja na području I. skupine	0,00
48.		0,00
49.	Olakšice prema čl.8., 9., 15.a., 25. i 26. Zakona o poticanju ulaganja i čl. 43.a. st.1. i 2. Pravilnika	0,00
49.1.	Iznos olakšice za mikro poduzetnike uz primjenu umanjene stope za 50%	0,00
49.2.	Iznos olakšice uz primjenu umanjene stope za 50%	0,00
49.3.	Iznos olakšice uz primjenu umanjene stope za 75%	0,00
49.4.	Iznos olakšice uz primjenu umanjene stope za 100%	0,00
50.	Olakšice prema čl. 25. Zakona o poticanju ulaganja i čl. 43.a. st. 3. Pravilnika	0,00
50.1.	Iznos olakšice uz primjenu umanjene stope za 50%	0,00
50.2.	Iznos olakšice uz primjenu umanjene stope za 65%	0,00
50.3.	Iznos olakšice uz primjenu umanjene stope za 85%	0,00
50.4.	Iznos olakšice uz primjenu umanjene stope za 100%	0,00
51.	Ukupni iznos poticanja ulaganja	0,00
52.	Ukupni iznos olakšica, oslobođenja i poticaja	0,00

Izvor: Izrada autora

Olakšice i oslobođenja za potpomognuta područja

Porezni obveznici koji obavljaju djelatnost na području Grada Vukovara ne plaćaju porez na dobit, dok poduzetnici koji obavljaju djelatnost na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. skupinu po stupnju razvijenosti prema Zakonu o regionalnom razvoju RH, plaćaju 50% od propisane stope poreza.⁶⁰

Olakšice prema čl. 8., 9., 25. i 26. Zakona o poticanju ulaganja i čl. 43. a. st. 1. i 2. Pravilnika

Pod rednim br. 49. PD obrasca unosi se porezna olakšica na temelju Zakona o poticanju investicija i unapređenju investicijskog okruženja i Zakona o poticanju ulaganja s njegovim izmjenama i dopunama u 2019. godini te Uredbe o poticanju ulaganja. Ovu olakšicu mogu iskoristiti samo oni poduzetnici koji su stekli status nositelja poticajnih mjera i ako su izvršili ulaganja sukladno odredbama Zakona.

Olakšice prema čl. 25. Zakona o poticanju ulaganja i čl. 43.a. st. 3. Pravilnika

Redni br. 50. PD obrasca popunjavaju obveznici poreza na dobit koji još uvijek nisu iskoristili poticaje ulaganja na temelju stečenih prava prema odredbama starog Zakona o poticanju ulaganja i Uredbe o poticanju ulaganja za ulaganja započeta u razdoblju od 01.01.2007. – 02.10.2015. godine. Kod utvrđivanja ukupne svote porezne olakšice u obzir se uzima i svota maksimalnog intenziteta potpore koju određuje nadležno gospodarstvo.

4.6. Porezna obveza nakon odbitka olakšica, oslobođenja i poticaja

Pod rednim br. 53. PD obrasca unosi se podatak o poreznoj obvezi po odbitku olakšica, oslobođenja i poticaja iskazanih na poziciji VII.

Uračunavanje poreza plaćenog u inozemstvu (čl. 30. Zakona)

Ukoliko je porezni obveznik ostvario prihode ili dobit poslovanjem u inozemstvu i na njih platio porez na dobit, tako plaćen porez u inozemstvu uračunati će mu se u tuzemni porez najviše do svote poreza na dobit koji bi za tako ostvarene prihode ili na tako ostvarenu dobit platio u RH.

⁶⁰ Zakon o porezu na dobit, op. cit., čl.28. a.

Pri tome je obavezno da su prihodi ili dobit na koji je plaćen porez u inozemstvu uključeni u poreznu osnovicu na redni br. 25. PD obrasca.⁶¹ Ako je poduzetnik u inozemstvu platio više poreza nego što proizlazi prema tuzemnom obračunu priznaje mu se samo svota do visine utvrđene primjenom hrvatske porezne stope. No, ako je u inozemstvu platio manje poreza nego što to proizlazi prema tuzemnom obračunu, obavezan je platiti razliku. Plaćeni porez u inozemstvu poprima obilježje plaćenog predujma tuzemnog poreza s motrišta prijave poreza na dobit u RH. Poduzetnik je obavezan PU predložiti dokaz o plaćenom porezu u inozemstvu i uz poreznu prijavu dužan je priložiti ovjerenu presliku porezne prijave koja je podnesena u inozemstvu i njezin ovjereni prijevod. Ukoliko poduzetnik ne može nabaviti dokaz o uplati poreza u inozemstvu do dana podnošenja porezne prijave u RH, može je dostaviti najkasnije u roku od 60 dana nakon proteka roka za predaju porezne prijave u inozemstvu.⁶²

Budući da kod društva Felyma Jacht d.o.o. nije bilo porezne obveze ni poreznih olakšica, oslobođenja i poticaja, u tablici 7. prikazane su redni brojevi od 53. – 59. PD obrasca u iznosu od 0 eura.

Tablica 7. Porezna obveza nakon odbitka olakšica, oslobođenja i poticaja

R. br.	Opis	Iznos (u eurima i centima)
VIII. POREZNA OBVEZA NAKON ODBITKA OLAKŠICA, OSLOBOĐENJA I POTICAJA		
53.	Porezna obveza (r. br. 44. - r. br. 52.)	0,00
54.	Uračunavanje poreza plaćenog u inozemstvu	0,00
55.	Porezna obveza (r. br. 53. - r. br. 54.)	0,00
56.	Uplaćeni predujmovi	0,00
57.	Razlika za uplatu (r. br. 55. - r. br. 56.)	0,00
58.	Razlika za povrat (r. br. 56. - r. br. 55.)	0,00
59.	Predujmovi za sljedeće porezno razdoblje	0,00

Izvor: Izrada autora

Pod rednim br. 55. PD obrasca iskazuje se konačna obveza poreza na dobit za 2021. godinu. Ova obveza poreza na dobit se knjiži na konto 2430-Obveze za porez na dobit i unosi se u RDG. Pod rednim br. 56. PD obrasca iskazuje se iznos uplaćenih predujmova poreza na dobit koji se odnose na 2021. godinu te se podaci moraju uskladiti sa PU na porezno knjigovodstvenoj kartici.

⁶¹ Zakon o porezu na dobit, op. cit., čl. 40.

⁶² Pravilnik o porezu na dobit, op. cit., čl. 52. st. 5.

Pod rednim br. 57. PD obrasca se upisuje svota razlike za uplatu kada se od obveze poreza na dobit oduzme svota uplaćenih predujmova poreza na dobit. Razliku poreza na dobit treba uplatiti najkasnije do dana podnošenja PD obrasca PU. Ukoliko je porezni obveznik u obliku predujma uplatio više poreza, vraća mu se na njegov zahtjev ili se uračunava u predujam za sljedeće razdoblje.⁶³ Nadležnoj ispostavi PU mora dostaviti pisanu Izjavu o načinu uporabe preplaćenog poreza.

Predujmovi za sljedeće porezno razdoblje

Porezni obveznici koji su u stečaju i likvidaciji ne plaćaju predujmove poreza na dobit⁶⁴. Razliku poreza na dobit po poreznoj prijavi za 2021. godinu treba uplatiti najkasnije do dana podnošenja porezne prijave.⁶⁵ Poduzetnici koji su ostvarili porezni gubitak za 2021. godinu, a uplaćivali su predujmove poreza na dobit za 2021. godinu sve do dana podnošenja porezne prijave, predujam za prosinac 2021. godine plaćen u siječnju 2022. godine uključuje se u PD obrazac za 2021. godinu, a ostali predujmovi koji su uplaćeni u veljači i ožujku 2022. godine uključit će se u prijavu poreza na dobit za 2022. godinu jer se odnose na tekuću godinu. Poduzetnici gubitaši iz 2020. godine koji nisu plaćali predujmove poreza na dobit za 2021. godinu a sada su po prijavi poreza na dobit za 2021. godinu iskazali poreznu dobit, odnosno poreznu obvezu, počinju plaćati predujmove poreza na dobit za 2022. godinu po predaji porezne prijave. Prvi predujam plaćaju za mjesec u kojem je predana porezna prijava. Porezni obveznik koji počinje obavljati djelatnost ne plaća predujmove do prve porezne prijave.⁶⁶

Fizičke osobe koje obavljaju registriranu djelatnost i koje podnesu zahtjev da će umjesto poreza na dohodak plaćati porez na dobit, predujam poreza na dobit u prvoj odnosno 2022. godini plaćaju u visini predujma poreza na dohodak utvrđenog na temelju porezne prijave za godinu u kojoj je zahtjev podnesen odnosno za 2021. godinu.

Porez na dobit se iskazuje po metodi obveze. Poduzetnik treba iskazati odgođenu poreznu imovinu ili odgođeno plaćanje poreza u određenim slučajevima koji su utjecali da se porezna obveza koja je iskazna pod rednim br. 55. PD obrasca razlikuje od svote poreza koja bi izravno proizašla iz računovodstvene dobiti iskazane pod rednim br. 3. PD obrasca. Kod odluke za priznavanje odgođene porezne imovine treba pridržavati načela važnosti i opreznosti.

⁶³ Zakon o porezu na dobit, op. cit., čl. 35. st. 4.

⁶⁴ Ibid., čl. 45. st. 4.

⁶⁵ Ibid., čl. 32. st. 2.

⁶⁶ Ibid., čl. 34. st. 3.

Poduzetnik će u svojoj bilanci priznati odgođenu poreznu imovinu ili odgođenu poreznu obvezu ako je riječ o značajnoj stavci iz financijskih izvještaja čije bi izostavljanje utjecalo na poslovne odluke. Također, treba biti oprezan i kod priznavanja odgođene porezne imovine odnosno odgođene porezne obveze u uvjetima neizvjesnosti kako se imovina ne bi precijenila a obveze podcijenile. Neovisno o priznavanju odgođene privremene razlike poreza na dobit, obveza poreza na dobit za 2021. godinu koju poduzetnik treba platiti je ona pod rednim br. 55. PD obrasca.

Slika 3. Obrazac TZ 1

MINISTARSTVO FINANCIJA
POREZNA UPRAVA

Obrazac TZ 1

PODRUČNI URED	ŠIBENIK
ISPOSTAVA (nadležna prema sjedištu pravne osobe ili prebivalištu fizičke osobe)	ŠIBENIK
OIB, naziv pravne osobe/ime i prezime fizičke osobe, adresa sjedišta/prebivališta ili uobičajenog boravišta	65426713448, FELYMA JACHT D.O.O., PRIMOŠTEN, SPLITSKA 0024
Šifra/naziv općine/grada sjedišta/prebivališta	357, PRIMOŠTEN
OBRAČUN članarine turističkoj zajednici za razdoblje od 01.01. do 31.12.2021. godine	

R. BR.	OPIS	IZNOS	
1	2	3	
1.	OSNOVICA - članak 7. Zakona	948.986,25	
2.	STOPA - članak 6. Zakona	0,11367	
3.	OBRAČUNANI IZNOS (r. br. 1. x r. br. 2.)	1.078,71	
4.	Umanjenje članarine na područjima općina i gradova – potpomognutim područjima I. razvojne skupine*	0,00	
5.	Umanjenje članarine na područjima općina i gradova – potpomognutim područjima II. razvojne skupine*	0,00	
6.	Umanjenje članarine na područjima općina i gradova – potpomognutim područjima III. razvojne skupine*	0,00	
7.	Umanjenje članarine na područjima općina i gradova – potpomognutim područjima IV. razvojne skupine*	0,00	
8.	UKUPNO UMANJENJA NA POTPOMOGNUTIM PODRUČJIMA – članak 8. stavak 4. Zakona (r. br. 4. + r. br. 5. + r. br. 6. + r. br. 7.)	0,00	
9.	OBRAČUNANI IZNOS NAKON UMANJENJA (r. br. 3. – r. br. 8.)	1.078,71	
10.	UPLAĆENI PREDUJAM	1.673,09	
11.	RAZLIKA ZA UPLATU (r. br. 9. – r. br. 10.)	0,00	
12.	RAZLIKA ZA POVRAT (r. br. 10. – r. br. 9.)	594,38	
13.	MJESEČNI PREDUJAM ZA NAREDNO RAZDOBLJE – članak 10. stavak 1. Zakona (r. br. 9. / broj mjeseci)	89,89	
14.	JEDNOKRATNA UPLATA – članak 10. stavak 3. Zakona (r. br. 13. x 12)	NE	0,00

26.04.2022.
Nadnevak

VINKA KURTAJ
HR72658741932.4.3
Potpis poreznog obveznika

Izvor: Felyma Jacht d.o.o.

Na slici 3. prikazan je TZ1 obrazac – obračun članarine turističkoj zajednici za razdoblje od 01.01. – 31.12.2021. godine društva Felyma Jacht d.o.o. Osnovica se određuje sukladno čl. 5. Zakona o članarinama turističkim zajednicama gdje su djelatnosti svrstane u 5 skupina. S obzirom da pripadnost pojedinoj skupini, obveznici plaćaju članarinu po određenim stopama. U ovom slučaju, društvo Felyma Jacht d.o.o. spada u drugu skupinu koja podrazumijeva djelatnosti: prijevoz putnika unutrašnjim vodenim putevima, ostale prateće djelatnosti u prijevozu, elektroničke komunikacije, leasing automobila, motornih vozila, plovnih prijevoznih sredstava i zračnih prijevoznih sredstava, te mu stopa obračuna iznosi 0,11367. Pravna i fizička osoba plaća članarinu PU na području općine ili grada u kojem ima sjedište dok poslovne jedinice na području grada ili općine u kojem je sjedište poslovne jedinice. Predaje se PU najkasnije do kraja veljače svake godine.

Slika 4. Potvrda o zaprimanju PD obrasca

POTVRDA ZAPRIMANJA OBRASCA	
Tip zaprimljenog obrasca:	Obrazac PD
OIB:	65426713448
Naziv:	FELYMA JACHT D.O.O.
Porezno razdoblje:	1.1.2021. - 31.12.2021.
Identifikator zaprimanja:	7aca051e-d263-4123-9f37-7665f3555b88
Identifikator zaprimljenog obrasca:	6f9ded28-883e-4721-a658-3bb783bb9d9b
Vrijeme zaprimanja:	26.4.2022. 22:59
Potpisnik:	VINKA KURTAJ , OIB: 72658741932

Izvor: Felyma Jacht d.o.o.

Slika 5. Potvrda o zaprimanju obrasca TZ 1

POTVRDA ZAPRIMANJA OBRASCA	
Tip zaprimljenog obrasca:	Obrazac TZ 1
OIB:	65426713448
Naziv:	FELYMA JACHT D.O.O.
Porezno razdoblje:	1.1.2021. - 31.12.2021.
Identifikator zaprimanja:	ac2e9ff1-7125-4e04-80a8-ef5321b9e876
Identifikator zaprimljenog obrasca:	219e77b6-9329-4f63-8308-ab277ff28af8
Vrijeme zaprimanja:	26.4.2022. 23:06
Potpisnik:	VINKA KURTAJ , OIB: 72658741932

Izvor: Felyma Jacht d.o.o.

Na slici 4. i 5. prikazane su potvrde od strane PU o zaprimanju PD obrasca i TZ1 obrasca društva Felyma Jacht d.o.o. Ova potvrda je službeni dokument kojim se potvrđuje da je društvo predalo obrazac pod određenim brojem navedenim u potvrdi zaprimanja. Porezni obveznik je dužan kod sebe sačuvati izvornik obrasca i elektroničku potvrdu u elektroničkom obliku.⁶⁷

⁶⁷ Pravilnik o podnošenju poreznih prijava i drugih podataka elektroničkim putem, Narodne novine 51/2011.

6. ZAKLJUČAK

Financijski izvještaji sastavljeni prema načelu nastanka događaja daju informacije korisnicima o prošlim transakcijama, obvezama koje će morati platiti u budućnosti i o imovini za koju će primiti novac. Prema načelu nastanka događaja prihodi se priznaju kada su dobra/usluge isporučeni, a knjiže se prema izdanoj/primljenoj fakturi neovisno o novčanom primitku/izdatku. Svi financijski izvještaji sastavljaju se prema načelu nastanka događaja osim Izvještaja o novčanom toku.

Prihodi i rashodi, kapital, imovina, obveze, dobit i gubitak evidentiraju se u financijskim izvještajima u razdobljima na koje se odnose, a ne kada su plaćeni/naplaćeni kao što je slučaj kod novčanog načela. Kod novčanog načela nema utjecaja na bilancu i račun dobiti i gubitka. U RDG svi prihodi i rashodi moraju biti uključeni bez obzira jesu li plaćeni/naplaćeni. Nije moguće nenaplaćene prihode knjižiti u odgođene prihode samo zbog primjene novčanog načela. Ono se odnosi isključivo za utvrđivanje osnovice poreza na dobit. Svi obveznici poreza na dobit moraju knjižiti poslovne događaje na isti način, neovisno po kojem načelu se utvrđuje osnovica poreza na dobit.

Poreznim obveznicima koji u poreznom razdoblju od 01.01.-31.12.2021. godine ostvaruju prihode do 996.015,94 eura (7,5 milijuna kuna), stopa poreza na dobit iznosi 10%. Ovo smanjenje stope poreza na dobit se odnosi i na sve neprofitne organizacije koje paušalno plaćaju porez na dobit za svoju gospodarsku djelatnost. Ukoliko su porezni obveznici poreza na dobit tijekom 2020. godine ostvarili prihod do 996.015,94 eura (7.500.000,00kn) kod izračuna predujma poreza na dobit u 2021. godini mogu koristiti stopu poreza na dobit 10%. Također se prema izmjenama Zakona o porezu na dobit smanjila i stopa poreza po odbitku sa 12% na 10% kod isplate dividendi i udjela u dobiti inozemnim osobama koje nisu fizičke osobe (isplate od 01.01.2021.). Također se smanjila i stopa po odbitku sa 15% na 10% za naknade za nastupe inozemnih izvođača u situaciji kada tu naknadu isplaćuje inozemni/tuzemni isplatitelj prema ugovoru sa inozemnom osobom koja nije fizička osoba.

Prijava poreza na dobit se podnosi najkasnije do 30.04.2022. godine, osim za porezne obveznike kojima je PU donijela rješenje u kojem porezno razdoblje ne spada u kalendarsku godinu. Poduzetnik kod obračuna poreza koristi i olakšice koje umanjuju osnovicu poreza na dobit kao što su troškovi obrazovanja, istraživanja, dane donacije i sl.

Porezni gubitak se prenosi 5 godina od nastajanja te kada poduzetnik ostvari dobit, neće se oporezivati u visini prenesenog gubitka. Također se stopa poreza na dobit smanjuje poduzetnicima kojima je sjedište u potpomognutim područjima. Prema svemu prethodno navedenom može se reći da Republika Hrvatska ima atraktivnu stopu poreza na dobit naročito za poduzetnike čiji je promet ispod milijun eura te predstavljaju razvoj hrvatskog gospodarstva.

LITERATURA

Knjige, članci i radovi:

1. Cidrić, A., (2021) *Uloga i značaj poreza na dobit*. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera, Ekonomski fakultet u Osijeku, Diplomski rad
2. Jelčić, B. i Bejaković, P. (2012) *Razvoj i perspektive oporezivanja u Hrvatskoj*. Zagreb: HAZU
3. Jelčić, B. (2011) *Porezi: opći dio*. Zagreb Visoka poslovna škola Libertas
4. Jelčić, B. (2011) *Porezi: opći dio*. Zagreb: Visoka poslovna škola Libertas
5. Jelčić, B. (2001) *Javne financije*. Zagreb: RRIF plus
6. Jelčić, Ba. i Jelčić, Bo. (1998) *Porezni sustav i porezna politika*. Zagreb: Informator
7. Ott, K., (1996). Hrvatska porezna reforma u kontekstu svjetskih poreznih reformi. *Financijska praksa*

Zakoni i pravilnici:

1. MRS 1, Narodne novine br.136/09, 8/10, 65/10 i 58/11
2. Opći porezni zakon – redakcijski pročišćeni tekst, Narodne novine br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20 i 42/20
3. Pravilnik o porezu na dobit, Narodne novine br. 95/05, 133/07, 156/08, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 146/12, 160/13, 137/15, 1/17, 2/16, 1/19, 1/20, 59/20 i 1/21
4. Pravilnik o podnošenju poreznih prijava i drugih podataka elektroničkim putem, Narodne novine 51/2011
5. Zakon o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu – redakcijski pročišćeni tekst, Narodne novine br. 109/07, 134/07, 152/08 i 14/14
6. Zakon o državnoj potpori za istraživačko razvojne projekte, Narodne novine br. 64/18
7. Zakon o porezu na dobit – redakcijski pročišćeni tekst, Narodne novine br. 177/04, 90/05, 57/06, 148/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 415/16, 106/18, 121/19, 32/20 i 138/20

Internet izvori:

1. Aktiva (2020) Nabava i korištenje osobnih automobila kod trgovačkih društava, <https://aktiva.hr/nabava-i-koristenje-osobnih-automobila-kod-trgovackih-drustava/>, [29.09.2022.]
2. Hrvatska obrtnička komora (2022). Promjene poreznih zakona u 2021. godini, <https://www.hok.hr/novosti-iz-hok/promjene-poreznih-zakona-u-2021-godini>, [05.10.2022.]
3. PU Ministarstvo financija (2022) Porez na dobit, https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/porez_na_dobit.aspx, [19.09.2022.]
4. PU Ministarstvo financija (2018). Porez na dobit, https://www.porezna-uprava.hr/HR_publicacije/Lists/mislenje33/Display.aspx?id=19597, [25.09.2022.]
5. PU Ministarstvo financija (2015). Porez na dobit, https://www.porezna-uprava.hr/HR_publicacije/Lists/mislenje33/Display.aspx?id=19197, [01.09.2022.]
6. RRIF (2018) Porezni tretman prijevoznih sredstava za osobni prijevoz, https://www.rrif.hr/porezni_tretman_prijevoznih_sredstava_za_osobni_pr-1508-vijest/, [26.09.2022.]

POPIS SLIKA

Slika 1. Obrazac PD, prva strana.....	25
Slika 2. Neiskorištena prava na prijenos gubitka prema godinama nastanka	42
Slika 3. Obrazac TZ 1	48
Slika 4. Potvrda o zaprimanju PD obrasca	49
Slika 5. Potvrda o zaprimanju obrasca TZ 1	50

POPIS TABLICA

Tablica 1. Zakonski okvir kod prijave poreza na dobit.....	6
Tablica 2. Dobit/gubitak iz računa dobiti i gubitka.....	26
Tablica 3. Stavke povećanja dobiti/smanjenja gubitka	27
Tablica 4. Stavke smanjenja dobiti/povećanja gubitka	37
Tablica 5. Stavke porezne osnovice, poreznog gubitka te porezne obveze	42
Tablica 6. Stavke porezne olakšice, oslobođenja i poticaja	44
Tablica 7. Porezna obveza nakon odbitka olakšica, oslobođenja i poticaja.....	46